

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Het Rechtsstatuut van de Intercommunale Maatschappijen

Welk soort vereniging een intercommunale maatschappij is, lijkt op het eerste gezicht een louter theoretisch probleem. De praktijkmens maakt zich spontaan de bedenking of dit uiteindelijk wel enig belang kan vertonen. Nochtans gaan, naar gelang het antwoord op deze vraag, de gevolgen, ook van zuiver praktische aard, verschillen.

Het probleem zelf, alhoewel het in feite reeds bestaat sinds de eerste bijzondere intercommunale wetgeving van 6 augustus 1897 op de tussengemeentelijke ziekenhuizen, werd gedurende een hele tijd niet eens gesteld. Wanneer, na de eerste wereldoorlog, de tussengemeentelijke samenwerking aan de orde kwam ⁽¹⁾, ontstond ook de bedoelde problematiek.

In de rechtsleer en de rechtspraak werden, aangaande het rechtsstatuut of het juridisch karakter van de intercommunale maatschappijen, de meest uiteenlopende, zeer verwarrende en volkomen tegengestelde opvattingen voorgehouden.

Het Hof van Cassatie heeft, bij zijn arrest van 21 april 1966 ⁽²⁾, voor het eerst, in deze felle betwisting, stelling kunnen nemen. We nemen ons voor het vermelde arrest nader te belichten, met bondige aanduiding van de voornaamste aangestipte beginselen. Ter inleiding en ten einde de belangrijkheid van het arrest te onderstrepen, kan even stilgehouden bij de wetgeving op de intercommunales en bij de diverse stellingen en twistpunten, waaraan thans een oplossing is gekomen.

§ 1. De wetgeving op de intercommunale maatschappijen

In de grondwet werd, bij de herziening van 1921, het algemeen beginsel van de intercommunalisatie, in art. 108, 2° tweede lid ⁽³⁾ opgenomen : « verscheidene... gemeenten mogen zich onderling verstaan of zich verenigen, onder de voorwaarden en de wijze door de wet te bepalen, om zaken van... gemeentelijk belang gemeenschappelijk te regelen en te beheren. » Er werd niets vermeld omtrent het juridisch karakter van deze verenigingen.

Bij het opstellen en het bespreken van de wetten op de vereniging van gemeenten, hetzij de bijzondere wetten ⁽⁴⁾ van 6 augustus 1897 op de intercommunale ziekenhuizen en van 18 augustus 1907 op de intercommunale maatschappijen voor watervoorziening ⁽⁵⁾, hetzij

de kaderwet van 1 maart 1922 op de vereniging van gemeenten tot nut van het algemeen, heeft de wetgever zich evenmin expressis verbis uitgesproken over de rechtsaard ervan.

Naderhand heeft de wetgever toch, indirect en op individuele wijze, een aanwijzing gegeven : twee tussengemeentelijke verenigingen worden met name vernoemd in de wet van 16 maart 1954, betreffende de controle op sommige organismen van openbaar nut, onder klasse C ; het zijn de N.V. Zeekanaal en haveninrichtingen van Brussel ⁽⁶⁾ en de Intercommunale vennootschap van de Linker-Scheldeoever ⁽⁷⁾. Door hun opname in de lijst van organismen van openbaar nut, moeten beide voormelde verenigingen alsdusdanig beschouwd worden. Dit vormt dan ook een alleenstaande uitzondering.

Volledigheidshalve, en zonder dat wezenlijk van een uitzondering kan gesproken worden, dient vermeld dat een rechtsstreekse aanduiding van het juridisch statuut wel voorkomt in de wetgeving, tot oprichting van bepaalde verenigingen, die, alhoewel « intercommunaal » genoemd, het eigenlijk intercommunaal karakter niet strikt eerbiedigen. Het betreft verenigingen, die niet onmiddellijk gesteund zijn op de vrije associatie van gemeenten.

Enkele voorbeelden :

— de wet van 10 maart 1925 op de Openbare Onderstand laat, bij art. 3, de oprichting toe van een intercommunale commissie van openbare onderstand. Deze « vereniging van gemeentelijke commissies » is, aldus art. 5 van gezegde wet, een « openbare instelling ».

— de wet van 17 juni 1953, betreffende de oprichting van het gemeentelijk vervoer in de streek van Brussel, noemt de op te richten maatschappij, « een publiekrechtelijke vereniging », aldus art. 1 van de modelstatuten, opgenomen in de bijlage van voornoemde wet.

— de wet van 22 februari 1961, betreffende de oprichting van maatschappijen voor stedelijk gemeenschappelijk vervoer, bevat eveneens in bijlage, een modelstatuut, waarbij art. 1 deze maatschappijen kenmerkt als « publiekrechtelijke verenigingen ».

De wetgever heeft, bij de kaderwet van 1 maart 1922, uitvoerige organisatie-voorschriften uitgewerkt, ten behoeve van de intercommunale maatschappijen. Aan de hand van deze wettekst, doet de vereniging van gemeen-

ten zich, grosso modo, voor onder de hierna aangestipte vorm en kenmerken.

a) De intercommunale is een vereniging, in de contractuele betekenis van het woord, met rechtspersoonlijkheid⁽⁸⁾, op te richten tussen twee of meerdere gemeenten. De Staat, de provincien waarin de contracterende gemeenten gelegen zijn, en de particuliere personen en rechtspersonen kunnen als deelgenoten toegelaten worden⁽⁹⁾.

b) Het verenigingsdoel bestaat (en kan alleen bestaan) in het behartigen van « zaken van een welbepaald gemeentelijk belang »⁽¹⁰⁾.

c) De verenigingsvorm moet overeenstemmen met de voorschriften van de handelswetten. Een dubbele uitzondering dient aangestipt: ten eerste moeten de statuten, ongeacht de aangenomen vennootschapsvorm, een reeks verplichte vermeldingen bevatten⁽¹¹⁾; verder kan steeds van de aangenomen vorm afgeweken worden, voorzover het nodig is uit hoofde van de bijzondere aard van de vereniging.

Evenwel verliest de vereniging haar burgerlijk karakter niet⁽¹²⁾.

d) De vereniging is, bij haar oprichting, haar werking en haar ontbinding, onderworpen aan wel omschreven voorgedijtsenskomsten van de administratieve overheid⁽¹³⁾. Zonder dat hierop uitvoerig kan ingegaan, moge het volstaan te wijzen op enkele belangrijke voorbeelden:

- de vereniging of toetreding tot een reeds bestaande vereniging moet toegelaten (gemachtigd) en de statuten goedgekeurd worden bij Koninklijk Besluit⁽¹⁴⁾;

- de machtiging door de Koning is vereist voor de deelneming van de particulieren aan de vereniging⁽¹⁵⁾;

- de retributietarieven treden slechts in werking na goedkeuring bij K.B., op advies van de bestendige deputatie⁽¹⁶⁾;

- de intercommunale moet elk jaar haar rekeningen (balans, winst- en verliesrekening) onderwerpen aan de goedkeuring door de Minister van Binnenlandse Zaken⁽¹⁷⁾;

- de regering heeft het recht controle uit te oefenen op al de verrichtingen van de vereniging; zij kan zich verzetten tegen de uitvoering van welkdanig besliste maatregel⁽¹⁸⁾;

- de Koning dient de voortijdige ontbinding van de vereniging goed te keuren⁽¹⁹⁾.

e) Aan de vereniging worden bijzondere prerogatieven of voorrechten toegekend, met name: onteigeningsbevoegdheid⁽²⁰⁾, vrijstelling van belastingen⁽²¹⁾, mogelijkheid om schenkingen, legaten en subsidiën te ontvangen⁽²²⁾.

§ 2. De intercommunalisatie in de praktijk

De meest belangwekkende toepassingen van tussengemeentelijke maatschappijvorming kunnen genoteerd worden op het stuk van de electriciteits-, gas- en watervoorziening⁽²³⁾. Voor de verdere voorstelling van de intercommunalisatie in de realiteit, willen we ons, opzettelijk, tot dit soort intercommunales beperken.

De distributiemaatschappijen nemen de vorm aan van naamloze of samenwerkende vennootschap. Onder de vennoten telt de maatschappij meestal een of meerdere grote private ondernemingen. Het is zeer frekwent dat deze private personen, aan de hand van het zogenaamd « beheerscontract », het feitelijk en direct beheer van de distributiemaatschappij waarnemen. Deze werkwijze wekt bij de klanten-verbruikers, bestaande uit de onderhorigen van de bij de intercommunale aangesloten gemeenten, de indruk dat zij uitsluitend met de bewuste private maatschappij te doen hebben. Deze laatste is

echter de « beherende instantie » van de intercommunale, onverminderd dat zij ook « aandeelhouder » is.

De distributiebedrijven nemen in ruime mate deel aan het industrieel en economisch leven van het land. Zij beschikken daarbij, rekening houdende met de aard van hun activiteit, over een feitelijk monopolie t.o.v. de cliënteel, die als het ware, gedwongen moet toetreden⁽²⁴⁾.

De intercommunales, voornamelijk wanneer zij een doel nastreven van commerciële of industriële aard, en zeker, wanneer private vennoten bij de intercommunale betrokken zijn, kunnen winsten verwezenlijken. Dit is trouwens wettelijk voorzien: art. 5.5° van de kaderwet duidt als een van de verplichte statutaire vermeldingen aan, dat een bepaling dient opgenomen betreffende de « winstverdeling » onder de intercommunale partners. Een normaal-gezond beheer van een kapitaal, geïnvesteerd door gemeenten en particulieren, moet met het batig saldo afgesloten worden. Het hoeft niet verder betoogd, dat de tussengemeentelijke nutsbedrijven inderdaad aanzienlijke winst boeken.

§ 3. Overzicht van de diverse stellingen en argumentaties met betrekking tot het rechtsstatuut.

Zoals hoger uiteengezet, is noch in de grondwet, noch in de wetgeving een duidelijk of rechtstreekse precisering omtrent het juridisch karakter te vinden.

De open vragen, waarmee de rechtswereld en vooral de rechtsprekende instanties bij de behandeling van geschillen, geconfronteerd werden, kunnen als volgt gesteld: behoort een intercommunale tot de private of de publieke rechtsorde? Is een intercommunale, aangenomen dat zij in de privaatrechtelijke sfeer thuis hoort, te beschouwen als handelaar of niet? Welke is, wanneer een intercommunale op het publiekrechtelijk niveau wordt gesteld, haar plaats in het administratief apparaat?

A. Argumentaties in privaatrechtelijke zin.

Meerdere gezaghebbende auteurs, zonder tot diepgaande verantwoording te komen, meenden in de privaatrechtelijke vormen en -werkmethode, door de intercommunale maatschappijen aangewend en door de wetgever inderdaad uitdrukkelijk voorzien, een duidelijke reden te vinden om deze verenigingen te kenmerken als « rechtspersonen van privaat recht »⁽²⁵⁾.

De rechtspraak, voor zover gekend, heeft praktisch zonder uitzondering, steeds dezelfde zienswijze bijgetreden⁽²⁶⁾.

Er werd doorgaans — en weinig overtuigend — overwogen dat de intercommunales, gezien zij geen « openbare instellingen » (établissements publics) zijn, als individualiteiten van privaat recht moeten beschouwd worden⁽²⁷⁾.

De rechtbanken betoogden verder, dat de intercommunales dezelfde louter-materiële handelingen — en op dezelfde wijze — stelden als een gewoon particulier, dat zij geen imperium, geen publieke activiteit en dus geen publiek karakter konden bezitten⁽²⁸⁾.

Omtrent het burgerlijk dan wel handelsrechtelijk karakter van de intercommunale verenigingen en hun handelingen, was minder eensgezindheid aanwezig.

Uitgaande van het verenigingsdoel, door de intercommunales nagestreefd, kan enerzijds een benaastiging van industrieel commerciële aard onderscheiden worden⁽²⁹⁾ en anderzijds een uiteraard niet-productieve activiteit⁽³⁰⁾. Laatstgenoemden kunnen in wezen met het handelsleven niets te maken hebben. De eerstgenoemde reeks verenigingen evenwel stellen zich de facto tot doel, ob-

jectieve daden van koophandel te verrichten. Inderdaad is bijvoorbeeld, de voorziening, hetzij produktie of aankoop, hetzij de verkoop van elektrische energie, door de wet als daad van koophandel omschreven ⁽³¹⁾.

Het hof van Cassatie had reeds bij arrest van 6 april 1922 ⁽³²⁾ impliciet de opvatting voorgestaan, dat gemeentebesturen handelsdaden konden stellen, gezien zulks niet uitdrukkelijk door de wet verboden was. Het handelskarakter van de intercommunale verrichtingen werd dan ook meermaals voorgestaan ⁽³³⁾.

Men ging zelfs verder: wanneer een nutsbedrijf, als het ware, van deze handelsdaden, hoofdzakelijk (of aanvullend) zijn gewoon beroep maakt, leek het logisch dit bedrijf zelf, als handelaarster te kenmerken. Aangaande de voorwaarde van «winstbejag», als noodzakelijke vereiste voor de hoedanigheid van handelaarster, werd verwezen naar het feit dat de intercommunales «winst boeken» en tussen de vennoten tot «winstverdeling» overgaan. De aanwezigheid van private deelgenoten in de vereniging en haar bestuursorganen, kwam het vermoeden van winstbejag verstevigen ⁽³⁴⁾.

Zeker bestonden bij bepaalde intercommunales ernstige misbruiken, o.m. sterk-spekulatief getinte handelingen, al te belangrijke winsten, bevoordeling bij de toepassing van de aanbesteding, enz. Deze omstandigheden moesten fataal de hier besproken stelling kracht bijzetten ⁽³⁵⁾.

Als kritiek op het handelsrechtelijk karakter werd art. 5, 1° alinea 2 in fine van de kaderwet ingeroepen: «de vereniging verliest haar burgerlijk karakter niet». Er kon meteen geen spraak zijn van enig commercieel kenmerk ⁽³⁶⁾.

Nochtans is de bewuste wettekst een eerder gebrekkige precisering. Het burgerlijk karakter staat tegenover het handelskarakter, doch beide kwalificaties kunnen alleen in het privaat recht voorkomen. Zou aldus de wetgever van 1922 de intercommunales bewust uit het publiek recht hebben gebannen?

Bij nader toezicht van de parlementaire voorbereiden de werken, is de affirmatie aangaande het burgerlijk karakter duidelijk en alleenlijk ingegeven om ieder winstbejag en speculatiegeest bij de intercommunales uit te sluiten ⁽³⁷⁾, spijs dat, in verband met de organisatorische richtlijnen naar het handelsrecht op de vennootschappen wordt verwezen, o.m. betreffende de oprichting, de statuten, de werking van de bestuursorganen, de vereffing, enz. ... ⁽³⁸⁾

B. Argumentaties in publiekrechtelijke zin

De meeste auteurs van publiek recht verdedigden van meetaf aan, het publiekrechtelijk karakter van de tussen-gemeentelijke maatschappijen.

Allereerst is de algemene doelstelling van de intercommunale «een nut van het algemeen», meer bepaaldelijk «een gemeentelijk belang» ⁽³⁹⁾. Het staat buiten elke betwisting dat de vereniging van gemeenten slechts een welbepaald strikt-gemeentelijk belang kan nastreven. Het verenigingsdoel moet noodzakelijk deel uitmaken van de gemeentelijke bevoegdheid. Het intercommunaal objekt behoort dus tot de publieke (niet private) orde ⁽⁴⁰⁾ en kan als (functieel) «openbare dienst-prestatie» omschreven worden.

In het kader van de theorie van de openbare dienst, werd verder aangetoond, dat de intercommunale als schepping door de overheid en geplaatst onder toezicht en hogere leiding van de overheid, ook een organieke «openbare dienst» uitmaakt ⁽⁴¹⁾.

De vereniging komt tot stand op initiatief van de gemeenten, daartoe bij de grondwet en de wet, in de mogelijkheid gesteld ⁽⁴²⁾.

De tutellaire overheid houdt omstandig toezicht, bij

de oprichting, het bepalen van het verenigingsdoel en het opstellen van de statuten, die de gemeentelijke rechten dienen te vrijwaren, ⁽⁴³⁾ bij de verlenging ⁽⁴⁴⁾, de ontbinding ⁽⁴⁵⁾ en, in het algemeen, op alle verrichtingen van de intercommunale.

De toebedeling aan de intercommunale van een aantal prerogatieven, is slechts te verantwoorden en aanvaardbaar, in hoofde van publiekrechtelijke instanties ⁽⁴⁶⁾. Een private persoon kan moeilijk de bevoegdheid ontvangen, om in eigen naam onteigeningen ten algemene nutte te vervolgen.

De Raad van State heeft onafgebroken het publiekrechtelijk karakter voorgestaan, in het kader van art. 9 van de wet van 23 december 1946, waar hij de eis tot nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling, uitgaande van een intercommunale vereniging, steeds heeft aanvaard ⁽⁴⁷⁾. Deze ontvankelijkheid impliceert, dat de Raad van State de intercommunale aanziet als een «administratieve overheid».

De Raad van State is evenwel alleen bevoegd in zake vorderingen tot nietigverklaring van eenzijdige administratieve of minstens afsplitsbare akten, zodat zijn zienswijze geen directe gevolgtrekkingen toelaat op het stuk van de contractuele rechtshandelingen. Er werd tevens gepreciseerd dat het begrip «administratieve overheid» van art. 9 van de wet van 1946, niet volledig de traditionele inhoud dekt van het begrip, te definiëren als «un pouvoir de décision unilatérale en de contrainte» ⁽⁴⁸⁾.

Wel heeft de intercommunale ongetwijfeld de bevoegdheid om eenzijdige beslissingen te nemen en in deze zin op te treden «als overheid, bekleed met specifieke bevoegdheden». Vermelden we o.m. de onteigening, de reglementering van het statuut van haar personeel, de regeling van haar bedieningsvoorwaarden. In hoever deze beslissingen normatief-dwingend en onmiddellijk uitvoerbaar zouden zijn, scheen, in hoofde van de intercommunales, ernstig betwist ⁽⁴⁹⁾.

In de rechtsleer werden ook meer genuanceerde oplossingen voorgestaan, voor deze verenigingen waarbij particulieren betrokken waren.

Een onderscheid werd gemaakt, naar gelang, al dan niet, private personen deelnamen aan de intercommunale oprichting.

Er werd respectievelijk gesproken van de «gemengde» en de «zuivere» intercommunales ⁽⁵⁰⁾ waarbij de eerstgenoemde, in grote mate of in zekere gevallen ⁽⁵¹⁾ tot het privaat recht, en de tweede tot het publiek recht zouden behoren ⁽⁵²⁾.

Deze indeling, gesteund op het administratief begrip van de z.g. «gemengde economie», kan misschien, louter terminologisch, aanvaard worden, doch is zeker niet wettelijk gefundeerd. De kaderwet voorziet geen onderscheid. De voogdijoverheid verwerpt het zonder meer ⁽⁵³⁾. Het is meteen niet verantwoord, aan de hand van dit onderscheid, verschillende kenmerken en gevolgen uit te werken ⁽⁵⁴⁾. De (eerder) toevallige participatie van private personen, kan niet van aard zijn de intercommunale doelstelling, noch haar werking, noch uiteindelijk haar juridisch karakter te wijzigen ⁽⁵⁵⁾.

Eerder verwarrend is het betoog van Wauthier L. ⁽⁵⁶⁾ dat de verenigingen tussen publiek- en privaatrechtelijke personen, private bedrijven zouden zijn, die niettemin de hoedanigheid van «openbare instelling» (niet in de zin van openbare stichtingen) bezitten en waarvan hun organen, administratieve overheden zouden zijn.

§ 4. Het standpunt van het Hof van Cassatie

Het Hof van Cassatie heeft, bij arrest van 21 april 1966, een einde gesteld aan de jarenlange betwisting.

Geresumeerd wordt overwogen dat de intercommunale maatschappijen, opgericht overeenkomstig art. 108 van de grondwet en overeenkomstig de kaderwet van 1 maart 1922, om gemeenschappelijke zaken van gemeentelijk belang te behartigen, « personen van publiek recht » zijn, en als dusdanig onderworpen aan de regelen van het administratief recht. Het Hof onderstreept nadrukkelijk dat het publiekrechtelijk karakter, zowel in functionele als in organieke zin moet gezien worden, alhoewel de verenigingen zijn opgericht onder de vorm van een (private) associatie.

Het belang van dit principiële arrest kan niet voldoende benadrukt worden. Volgende punten zijn thans duidelijk geaffirméerd :

A. Het Hof van Cassatie kent alleen het publiekrechtelijk karakter toe aan deze intercommunales, die zich hebben geschikt naar art. 108 van de grondwet en naar de kaderwet van 1 maart 1922.

Het is o.i. niet betwistbaar dat, impliciet, dezelfde zienswijze ook geldt voor de verenigingen opgericht ingevolge de bijzondere intercommunale wetgevingen, zelfs daterende van vóór de grondwetsherziening van 1921 ⁽⁵⁷⁾.

Wanneer dus de gemeenten zich zouden verenigen, zonder zich te storen aan de wijze en de voorwaarden van vereniging, zoals bij de grondwet en de wet bepaald, moet aan deze associatie het publiekrechtelijk karakter ontzegd worden.

We kunnen zelfs verder gaan. Een dergelijk associatie, in het leven geroepen door de gemeenten, los van de grondwet en de wet, kan slechts een louter feitelijke entiteit zijn, zonder wettelijk bestaan ⁽⁵⁸⁾.

B. De Intercommunales, opgericht met naleving van de wettelijke beschikkingen, vervullen functioneel een « openbare dienst » en de administratieve regelen dien-aangaande zijn op hen toepasselijk.

De openbaarheid van de intercommunale functie is in feite nooit ernstig betwist geworden, doch, bij de toepassing van de z.g. « wetten van de openbare dienst », scheen, zelfs bij de publicisten van publiek recht, een duidelijke aarzeling te bestaan.

Zonder dat hier uitvoerig daarop kan worden ingegaan, weze toch herinnerd aan de voornaamste beginselen, met verwijzing naar enkele concrete gevolgen.

a) de verzekering van de continuïteit of bestendigheid van de dienst.

Zolang de openbare dienst in rechte bestaat en zolang het algemeen belang het bestaan vereist, moet de overheid op regelmatige en bestendige wijze deze dienst in werking houden en kunnen houden.

Toepassingen van deze regel zijn reeds te vinden in de kaderwet : de vereiste van de koninklijke goedkeuring bij de voortijdige ontbinding van de vereniging ⁽⁵⁹⁾ ; het afkooprecht van de gemeenten en de Staat bij het beëindigen van de intercommunale werking ⁽⁶⁰⁾.

Uit de wet van de bestendigheid volgt o.m. het absoluut verbod van gedwongen tenuitvoerlegging, als inbeslagneming, derden-beslag en andere, op de goederen van intercommunale maatschappijen ⁽⁶¹⁾, tevens het principiële verbod van staking bij de intercommunale of haar personeel.

b) de mogelijkheid van aanpassing en veranderlijkheid van de dienst.

De overheid moet de openbare dienst, aan de concrete behoeften kunnen aanpassen.

Krachtens dit beginsel lijken ons de eenzijdige wijzigingen van de bedieningsvoorwaarden ⁽⁶²⁾, passend in het raam van een meer doelmatig beheer van de dienst, volkomen verantwoord. Dit beginsel maakt het tevens

wenselijk dat het intercommunaal personeel in een reglementair statuut zou worden gesteld ⁽⁶³⁾.

c) de gelijkheid van benutting van de dienst door de onderhorigen.

Elke onderhorige, die zich bevindt in de objectief gestelde voorwaarden, moet met gelijk recht, de dienst kunnen benutten.

Hierbij kan gewezen worden op de noodzaak van objectieve tariefpolitiek voor het gebruik van de dienst. Onder de gelijkheidswet kan principiële ook begrepen worden, dat het personeel naar objectieve maatstaven dient aangeworven ⁽⁶⁴⁾, tevens dat iedere intercommunale, voor haar uit te voeren werken, in de regel althans, een openbare aanbesteding heeft uit te schrijven ⁽⁶⁵⁾.

C. De intercommunale, steeds overeenkomstig de wet in het leven geroepen, is in haar bestaan (organisch) een « persoon van publiek recht » en als dusdanig ook onderworpen aan de regelen van het administratief recht.

Deze overweging van ons hoogste Gerechtshof is revolutionair te noemen in dubbel opzicht : eerstens wordt, aangaande het juridisch statuut van de intercommunales, een stelling ingenomen die de rechtsleer nooit heeft gedurfd, op absolute wijze voor te staan ; tweedens is het eerder uitzonderlijk dat het Hof verwijst naar een zuiver doctrinaire theorie, die noch door de wetgever, noch door de rechtspraak, op een sluitende wijze is uitgewerkt geworden.

Het administratief regime van de organische openbare dienst kan omschreven worden onder volgende punten ⁽⁶⁶⁾ :

- de agenten van de dienst staan principiële onder een reglementair statuut. Dit sluit aan bij de « veranderlijkheidswet » ;

- de eenzijdige handelingen, gesteld door een publiekrechtelijk persoon, als overheid, zijn onmiddellijk uitvoerbare en dwingende beslissingen ; bijv. : de onteigening ;

- de contractuele rechtshandelingen zijn te beschouwen als « administratieve contracten », behoudens wanneer de publieke overheid, als een particulier, overeenkomsten wenst af te sluiten ;

- de goederen, welke de publieke persoon beheert, zijn onderworpen aan de regelen van het ~~openbaar~~ domein. *overheid* Zoals hoger vermeld, heeft het Hof van Cassatie dit impliciet bevestigd voor de intercommunales, waar de gedwongen uitvoering onmogelijk werd verklaard ;

- op de gelden en inkomsten zijn de regelen van de publieke comptabiliteit toepasselijk met onderworpenheid aan het Rekenhof ;

- de verantwoordelijkheid van de publieke persoon vertoont verschilpunten met het gemeen recht ;

- de Raad van State is, in het kader van art. 9 van de wet van 23 december 1946, als administratieve jurisdictie bevoegd ;

- de wet van 2 augustus 1963, op het taalgebruik in bestuurszaken is toepasselijk ;

Het administratief regime wordt dus integraal op de intercommunale maatschappijen van toepassing verklaard, behoudens afwijkingen, hetzij bij de kaderwet, hetzij bij de, door de overheid goedgekeurde statuten, voorzien.

De enige afwijking, door de wetgever duidelijk doorgevoerd, betreft de comptabiliteit van de intercommunale verenigingen. Uitdrukkelijk is een aparte regeling uitgewerkt, waarbij de rekeningen van de vereniging, ieder jaar ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken dienen onderworpen. De rekeningen moeten opge maakt worden op de wijze door de regering nader bepaald ⁽⁶⁷⁾ ⁽⁶⁸⁾. Er is dus, bij de tussengemeentelijke on-

dernemingen geen spraak van publieke comptabiliteit of onderworpenheid aan het Rekenhof.

Wat het statuut van het intercommunaal personeel betreft, kan zowel het reglementair als het contractueel regime worden geduld. De kaderwet verwijst immers naar het handelsrecht en de privaatrechtelijke uitbatingsvormen, zodat het statuut, dat het meest passend voorkomt voor de intercommunale dienst, kan gekozen worden.

Uit de ontleding van de verder, volledig toepasselijke kenmerken van het administratief statuut, kunnen nog vergaande gevolgen getrokken:

a) de intercommunale maatschappijen zijn, niet te aanzien en te benaderen als private ondernemingen.

Gezien hun gemeentelijke doelstelling, treden de intercommunales niet in het zakenleven, wijl zij geen eigen belang hebben na te streven, doch alleen de belangen van de aangesloten gemeenten en gemeentenaren dienen te behartigen.

b) het privaat recht is op de intercommunales niet toepasselijk, behoudens waar door de wetgever uitdrukkelijk en alleen op formele wijze, naar de handelsrechtelijke vormen wordt verwezen.

Deze verwijzing is van louter vormelijke aard en kan geen gevolgen «naar de inhoud» doen ontstaan. Zo is o.m. het algemeen voorkomend verschijnsel van de inschrijving van de tussengemeentelijke verenigingen in het handelsregister — wat een verplichting is verbonden aan de hoedanigheid van handelaar — een nonsens. Ook lijkt ons de kortere verjaring⁽⁶⁹⁾, die een particulier kan opwerpen tegen de vordering van een handelaar in betaling van verkochte koopwaar, niet toepasselijk op de eis van een intercommunale in betaling van de, door de aangeslotenen, verbruikte electriciteit, gas of water.

De handelsrechtbanken moeten zich onbevoegd verklaren t.o. van intercommunales, optredende als verweerders in een geding.

De contractuele rechtshandelingen, gesteld door een intercommunale en voorzover het geen «administratieve contracten» betreft, zijn niet te benaderen overeenkomstig het handelsrecht. De burgerlijke rechter, die over een geschil dienaangaande te oordelen heeft, is zelfs verplicht de regelen en de beginselen van het administratief recht in eerste instantie toe te passen.

Voor andere administratieve ondernemingen heeft de wetgever wel expliciet, de verrichtingen «als commercieel» geconstrueerd, met het oog op de aanpassing aan de economische realiteit. Dergelijke constructie werd o.m. gemaakt voor de handelingen, verricht door de N.M.B.S.⁽⁷⁰⁾, de R.T.T.⁽⁷¹⁾ en zelfs enkele intercommunales⁽⁷²⁾. Gelijkaardige constructie, over de wenselijkheid waarvan kan getwist worden, is niet in de kaderwet of latere wetgeving opgenomen. Het tegendeel wordt immers bepaald: «de vereniging verliest haar burgerlijk karakter niet».

Besluit

Het hier — zeer onvolledig — besproken cassatiearrest betekent een nieuwe en wel definitieve doorbraak van de theorie van de openbare dienst in de rechtspraak van ons hoogste Hof⁽⁷³⁾. De Raad van State is het Hof van Cassatie reeds enigszins voorgegaan. Voor de langere jurisdicties valt nog een hele weg af te leggen.

DANIEL DE CLERCK,

Advokaat, assistent aan de Universiteit te Leuven.

(3) wet van 24 augustus 1921, houdende wijziging van art. 108 van de grondwet.

(4) Reeds vóór 1921 werden intercommunale wetten uitgevaardigd, waarbij de vrije vereniging werd toegelaten voor bijzonder omschreven doeleinden.

(5) Beide voornoemde wetten kennen in de praktijk nog enige toepassing, wijl de meeste andere wetten, met omschrijving van een beperkt intercommunaal doel, ondienstig zijn geworden.

(6) wet van 11 september 1895

(7) wet van 8 mei 1929

(8) art. 4 van de kaderwet.

(9) art. 1 van de kaderwet.

(10) art. 1 van de kaderwet; art. 108, 2°, tweede lid van de grondwet.

(11) art. 5 van de kaderwet; zie ook bijkomende instructies in Min. Omz. van 25 februari 1959, in Belg. Staatsblad van 11 maart 1959, blz. 1795 en volg.

(12) art. 5, 1° tweede alinea, van de kaderwet

(13) Dembour J., De la tutelle administrative exercée sur les actes des associations de communes régies par la loi du 1 mars 1922, Mouv. Comm., 1960, blz. 2-12.

(14) art. 2, eerste lid, van de kaderwet

(15) art. 1, derde lid van de kaderwet.

(16) art. 7 van de kaderwet.

(17) art. 11 van de kaderwet; aangaande de publiciteit van de rekeningen, zie: art. 11bis zelfde wet; voor de sancties bij de niet-overmaking tot goedkeuring, art. 12bis zelfde wet.

(18) art. 12 van de kaderwet; voor de organisatie van dit algemeen administratief toezicht: K.B. van 24 februari 1959, in Belg. Staatsblad van 9-10 maart 1959.

(19) art. 14 van de kaderwet.

(20) art. 8 van de kaderwet

(21) art. 17 van de kaderwet. Aan deze vrijstelling zijn belangrijke wijzigingen tussengekomen, zowel aangaande de directe belastingen — wet van 20 november 1962, houdende hervorming van de inkomstenbelasting —, als de indirecte belastingen — wet van 22 maart 1965, betreffende de overdracht-, de faktuur- en weeldetaks.

(22) art. 10 van de kaderwet.

(23) zie: Hautphenne P., De verenigingen van gemeenten in België, blz. 184-228.

(24) Dit monopolie kan niet veralgemeend worden voor alle intercommunales: vergel. de intercommunale ziekenhuizen. Het is eigenlijk een probleem dat parallel loopt met de vraag naar de inhoud van het «gemeentelijk belang».

(25) De Page H., Traité, blz. 635 n° 507; R.P.D.B., Tw. Commune, nr. 78.

(26) Beroep Luik 17 juli 1929, Rev. Adm., 1930, blz. 237-240; Rev. Comm., 1930, blz. 178-180; Rb. Hoei 12 juli 1928, Rev. Adm., 1929, blz. 373; Beroep Brussel 11 januari 1936, Pas. 1937, II, blz. 20; Rev. Adm., 1937, blz. 289; Rb. Namen (kortgeding), 29 juni 1962, Jur. Liège, 1962-63, blz. 33 en volg., Rb. Namen 1 september 1962, Pas. 1962, III, blz. 122; Beroep Luik 1 april 1963, R.J.D.A., 1963, blz. 283-284.

(27) Beroep Luik 17 juli 1929, loc. cit.; Beroep Luik 1 april 1963 loc. cit.

(28) Rb. Namen 29 juni 1962 en 1 september 1962, loc. cit.

(29) o.m. de administratieve, culturele, socio-medische intercommunales.

(31) art. 2 zesde alinea van de wet van 15 december 1872, boek I Koophandelswetboek; Fredericq, Handboek, I, nr. 27.

(32) Pas. 1922, I, blz. 235, Rev. Adm., 1922, blz. 144, Rev. Comm., 1923, blz. 183-185.

«Attendu que les communes agissant dans les vues d'intérêt public communal, peuvent faire tous les actes qui ne leur sont pas interdits.»

(33) Cass. 17 februari 1938, Pas. 1938, I, blz. 52; Beroep Brussel, 11 januari 1936, loc. cit.

(34) vergel. advies Proc. Gen. Leclercq bij arrest van Cass. 17 februari 1938, loc. cit.:

«La loi (10 maart 1925 op de electriciteitsvoorziening) ne dit pas que, si la fourniture est faite par une commune ou une association de communes, il est impossible que cette fourniture ait lieu avec esprit de lucre; la loi assimile au concessionnaire du service public, la commune ou l'association de communes; elle n'établit pas de différence; si le concessionnaire agit dans un esprit de lucre; il faut donc en être de même de l'association de communes qui lui est assimilée. L'esprit de lucre est une question de fait. La présence de sociétés privées dans les associations intercommunales est de nature à influencer sur l'opinion qu'on aura du caractère de l'acte.»

(35) zie: Min. Omz. van 29 oktober 1953, De Gemeente, 1953, blz. 413, Rev. Comm., 1954, blz. 106-107, waarin het systeem van uitbetaling van tantièmes aan de publieke mandatarissen, ter gelegenheid van bepaalde operaties, onaanvaardbaar werd verklaard; Min. Omz. van 7 mei 1936, Mouv. Comm., 1936, blz. 180 en volg. en van 29 mei 1937, Mouv. Comm., 1937, blz. 258, aangaande de beleggingen van

(1) zie Rev. Adm., 1919, blz. 417 en volg.; wetsvoorstel Melckman inzake de intercommunale vereniging, Parl. Doc. 1919-1920, nr. 64.

(2) Rev. Adm., 1966, blz. 125-126.

de beschikbare fondsen door intercommunale maatschappijen.

(36) Commentaar op de kaderwet, Rev. Adm., 1962, blz. 203, (37) zie: Amendement van Visart de Bocarmé, Pasin, 1922, blz. 32 «Le caractère d'intérêt public doit dominer et les associations de communes ne peuvent jamais avoir un but essentiellement, principalement ou exclusivement commercial ou industriel.»

(38) Van Ryn, Principes de droit commercial, I, n° 11 (39) zie: de titel van de kaderwet en art. 1; Wilkin R., Associations de communes, Dict. Comm., blz. 11.

(40) P.B., dl. 126, Tw. Union intercommunale (en général) kol. 531, nr. 99.

(41) Buttgenbach A., Manuel de droit administratif, ed. 1966, blz. 223, nr. 227; Théorie Générale, nr. 412; Dembour J., Les procédés juridiques de collaboration entre communes, Bestuurswetenschappen, 1954, blz. 347;

(42) Buttgenbach A., Manuel, blz. 66, nr. 67.

(43) Min. Omz. van 25 februari 1959, loc. cit.

(44) art. 13 van de kaderwet.

(45) art. 14 van de kaderwet.

(46) Status en rechtsvorm van de intercommunale, T. Best., 1961, blz. 197 en volg.: referaat van Prof. Boon., blz. 202-211;

(47) R.v.St. 10 juli 1950, R.J.D.A., 1951, blz. 12 en volg.; R.v.St., 28 januari 1955, R.J.D.A., 1955, blz. 155 en volg., T. Best., 1955, blz. 167 en volg.

(48) Buttgenbach A., Manuel, blz. 314-15, nr. 348.

(49) Buttgenbach A., op. cit., blz. 348, nr. 377 bis.

(50) Marioné E., Les sociétés d'économie mixte en Belgique blz. 62-63.

(51) vergel. De Visschere F., noot onder R.v.St. 28 juni 1955, T. Best., 1955, blz. 167 en volg.: «Wellicht zou de rechter voor bepaalde intercommunales, die het bedenkelijk kenmerk vertonen, dat de vertegenwoordigers van de particuliere sektor, wat het beheer van de onderneming betreft, het overwicht hebben t.a. van de openbare besturen een reden zien om zulk organisme niet als administratieve overheid te erkennen.»

(52) Fredericq S., Handboek, 1, nr. 20.

(53) Parl. Vr. Cugnon van 5 maart 1963, Bull. Vr. en Antw., Kamer, zitting 1962-63, blz. 892-894; Parl. Vr. Cugnon van 30 augustus 1963, op. cit., blz. 1728-1730; Rev. Comm., 1963, blz. 99-101.

(54) Er zijn ongetwijfeld interne gevolgen: bijv. onderscheiden aandelen voor de gemeenten en de particulieren; regeling van de inbreng; de afschrijving en winstverdeling.

(55) Viseur G., Propos sans malice sur les intercommunales, Rev. Adm., 1961, blz. 101 en inzonderlijke blz. 104.

(56) De medewerking van de private bedrijven met de administratie, T. Best., 1955, blz. 3 en volg.

(57) De grondwettelijkheid van de bijzondere wetten van

voor 1921 werd, bij de herziening zelf, positief beantwoord. De aanvulling van art. 108 werd een loutere bevestiging van een recht genoemd, niet het tot stand brengen van een nieuw recht voor de gemeenten; Pasin, 1922, blz. 33-35.

(58) Min. Omz. van 20 september 1935, Rev. Adm., 1936, blz. 30, Rev. Comm., 1936, blz. 79-80;

vergel. Luik 23 maart 1939, Rev. Comm., 1939, blz. 98-104, waarbij de niet-goedkeuring van de statuten een reden uitmaakte om het wettelijk bestaan van de intercommunale te ontkennen.

(59) art. 14 van de kaderwet.

(60) artt. 15 en 16 van de kaderwet.

(61) uitdrukkelijk beslecht in het arrest van Cassatie van 21 april 1966;

zie ook: Stryckmans J., L'application des voies d'exécution forcée aux associations de communes, J.T., 1964, blz. 321-325; Delva, Draagwijde van de immuniteit der openbare besturen inzake gedwongen ten-uitvoerlegging, T. Best., 1964, blz. 17-27 en 79-87; Flamme M.; noot bij arrest van 21 april 1966, Rev. Adm., 1966, blz. 126-131.

(62) bijv. wijziging van voltage, overschakeling naar aardgas, enz.

(63) Wilkin R., Les associations de communes, Dict. Comm., blz. 24: de gelijkschakeling van de werknemers van gemeenten en van intercommunales wordt logisch en wenselijk geacht.

(64) bijv. bij wijze van vergelijkend, openbaar examen; na publiciteit, enz..

(65) Hainaut J.P., Les intercommunales et le régime juridique des modes de passation des marchés de travaux, Mouv. Comm., 1961, blz. 58-59; Flamme M., Les marchés de l'administration, blz. 24-25, nr. 23.

(66) zie o.m. Buttgenbach A., Manuel, blz. 73-75, nr. 77.

(67) art. 11 van de kaderwet.

(68) Instructies bij de rekeningen en boekhouding werden o.m. verstrekt bij Min. Omz. van 24 mei 1958, Rev. Comm., 1958, blz. 219-230, aangevuld bij Min. Omz. van 22 november 1961, vermeld bij Wilkin R., Commentaire de la loi communale, bijv. 1961, blz. 149-150; De Tollenaere V., Nieuwe commentaar op de gemeentewet, IV, bijv. 1960, blz. 157-159.

(69) art. 2272, 3° B.W.

(70) wet van 1 augustus 1960.

(71) wet van 19 juli 1930, art. 1.

(72) wet van 17 juni 1953, art. 1 van de modelstatuten, betreffende de inrichting van het gemeentelijk vervoer in de streek van Brussel; de wet van 22 februari 1961, art. 1 modelstatuten betreffende de oprichting van maatschappijen voor stedelijk gemeenschappelijk vervoer.

(73) vergel. Cass. 27 november 1957, T. Best., 1958, blz. 157-159, Rev. Adm., 1959, blz. 196. Hierbij werd, voor het eerst, de N.M.B.S., als een administratieve overheid beschouwd t.a. van haar personeel.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE.

1e Kamer. — 10 november 1966.

Voorzitter: M. Rutsaert,
Raadsheer-verslaggever: M. Delahaye.
Advocaat-generaal: M. Mahaux.
Advocaat: Mr. Bayart.

Verjaring. — Stuiving. — Erkenning door de schuldenaar. — Arbeidsongeval.

De omstandigheid dat een verzekeringsmaatschappij, die het slachtoffer van een arbeidsongeval vergoedingen betaald heeft wegens volledige arbeidsongeschiktheid van af 10 mei tot en met 9 juli 1958, later vernemend dat het aanspraak maakt op een vergoeding wegens blijvende gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid vanaf 10 juli 1958, het zonder voorbehoud door haar medische commissie heeft laten onderzoeken, impliceert dat de verzekeringsmaatschappij aangenomen heeft dat, indien zou blijken dat het slachtoffer nog aangetast was door enige arbeidsongeschiktheid, voortspruitende uit het ongeval waarvoor het tot op 9 juli 1958 schadeloos gesteld was,

het gerechtigd zou zijn betaling te eisen van de vergoedingen uit blijvende arbeidsongeschiktheid voortspruitende. Die omstandigheid kon dienvolgens door de rechter beschouwd worden als een erkenning, overeenkomstig art. 2248 B.W., van het recht van degene tegen wie de verjaring loopt.

N.V. De Schelde t./ Van Durme.

Gelet op het bestreden vonnis, op 5 december 1963 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikels 28 van de wetten betreffende de vergoeding van de schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 28 september 1931, 2244, 2246, 2248, 2251 en 2257 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden vonnis, na geconstateerd te hebben dat verweerder op 10 mei 1958, bij het verrichten van zijn werk in dienst van een door eiseres verzekerde maatschappij, het slachtoffer was van een ongeval, dat hij tot op 9 juli 1958 volledig arbeidsongeschikt was, dat hij door zijn verplegende dokter op 10 juli 1958 genezen en volkomen werkbekwaam werd geacht, dat hij in de tweede

helft van de maand juli 1958 van eiseres een vergoeding van 8.442 frank ontving voor schade voortgesproken uit dat werkongeval, dat verweerder op 21 december 1960 bij eiseres liet gelden dat hij ingevolge voormeld ongeval op 10 mei 1958 overkomen, met een blijvende arbeidsongeschiktheid van 30 % zou aangetast zijn, dat eiseres hieraan gevolg gaf door verweerder aan een geneeskundig onderzoek te laten onderwerpen, dat eiseres op 6 oktober 1961 liet weten dat zij de mening was toegedaan geen voldoening aan verweerder te kunnen schenken, en dat dan op 12 december 1961 verweerder zijn vordering instelde tot betaling strekkende der wettelijke vergoedig wegens 30 % arbeidsongeschiktheid vanaf 11 juli 1958 voortspruitende uit het beweerde arbeidsongeval van 10 mei 1958, beslist dat de aldus door verweerder ingestelde vordering niet verjaard was 1° om de reden dat artikel 28 van de gecoördineerde wetten de schorsing van de verjaring instelt zelfs buiten de gewone burgerlijke schorsingsredenen, dat, zolang hij die de vergoeding verschuldigd is weet dat aanspraak op vergoeding gemaakt wordt en het geval onderzoekt, de verjaring geschorst is tot op het ogenblik waarop hij die aanspraak afwijst, dat ten deze eiseres, op 22 december 1960, minder dan drie jaar na 10 juli 1958, dag van de genezing of beweerde genezing, kennis ontving van de aanspraken van verweerder, en dat deze op 12 december 1961, minder dan drie jaar na de op 6 oktober 1961 door eiseres genomen nadelige beslissing, zijn vordering instelde, en 2° door overname van de motivering van de eerste rechter, om de reden dat eiseres gedurende de eerste maanden, zonder voorbehoud, de vergoeding wegens arbeidsongeval betaald had, en dat de verjaring niet was begonnen te lopen zolang eiseres het recht op uitkering niet betwist had,

terwijl het feit dat verweerder tijdens de maand december 1960 zijn aanspraken bij eiseres liet gelden, dat eiseres kennis kreeg van die aanspraken en dat eiseres hierop reageerde door verweerder aan een medisch onderzoek te laten onderwerpen, niet mag worden gelijkgesteld met en vordering, in de zin van artikel 28 van voormelde gecoördineerde wetten of van de artikelen 2244 en 2246 van het Burgerlijk Wetboek, of met een schuld-erkenning in de zin van artikel 2248 van het Burgerlijk Wetboek, waardoor de verjaring gestuit zou worden.

terwijl, onder al de feitelijke gegevens welke door het bestreden vonnis worden aangehaald, alleen de betalingen door eiseres in juli 1958 verricht beschouwd kunnen worden als een schuldenkenning, waardoor de verjaring werd gestuit overeenkomstig artikel 28 van voormelde gecoördineerde wetten en artikel 2248 van het Burgerlijk Wetboek,

terwijl artikel 28 van voormelde gecoördineerde wetten geen andere gevallen van schorsing vermeldt dan de gewone gevallen van schorsing,

terwijl noch het feit dat eiseres de aanspraken van verweerder heeft gekend en hierop heeft gereageerd door verweerder aan een medisch onderzoek te laten onderwerpen en pas later haar weigering heeft laten kennen, noch het feit dat eiseres gedurende de eerste maanden zonder voorbehoud de vergoeding wegens arbeidsongeval betaald heeft, en daarna gedurende een zekere tijd geen uitdrukkelijke betwisting heeft geformuleerd, gevallen uitmaken van schorsing overeenkomstig de artikelen 2251 en 2257 van het Burgerlijk Wetboek,

en terwijl dienvolgens, bij afwezigheid ten deze van enig geval van schorsing of van enige andere stuiting dan die welke voortspruit uit voormelde betalingen door eiseres verricht, de vordering van verweerder, overeenkomstig artikel 28 van voormelde gecoördineerde wetten, einde juli 1961 verjaard was en op 12 december 1961 te laat werd ingesteld:

Overwegende dat uit het bestreden vonnis blijkt dat

1.) verweerder in dienst van een vennootschap verze-

kerd door eiseres, op 10 mei 1958 het slachtoffer van een arbeidsongeval geweest is,

2.) eiseres, ingevolge dit ongeval, aan verweerder de wettelijke vergoedingen betaald heeft wegens volledige arbeidsongeschiktheid vanaf 10 mei tot en met 9 juli 1958,

3.) eiseres, op 22 december 1960 vernemende dat verweerder aanspraak maakte op een vergoeding wegens blijvende gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid vanaf 10 juli 1958, hieraan het gepaste gevolg gaf en hem door haar geneeskundige diensten liet onderzoeken, zonder enig voorbehoud te maken,

4.) eiseres, op oktober 1961, aan verweerder liet weten dat het geneeskundig onderzoek haar tot de mening had geleid aan verweerder geen voldoening te kunnen geven,

5.) de eis bij dagvaarding van 12 december 1961 door verweerder ingesteld werd;

Overwegende dat de rechter, op grond van deze vaststellingen, wettelijk kon beslissen dat, gelet op « de daden van eiseres vanaf 22 december 1960 », aldus voormeld onderzoek van verweerder door de medische commissie van eiseres bedoelend, de verjaring op 12 december 1961 niet ingetreden was

Overwegende, enerzijds, dat, in strijd met wat het middel beweert, de omstandigheid dat de verzekeringsmaatschappij het slachtoffer zonder voorbehoud door haar medische commissie liet onderzoeken, impliceert dat de verzekeringsmaatschappij aangenomen heeft dat, indien zou blijken dat het slachtoffer nog aangetast was door enige arbeidsongeschiktheid, voortspruitend uit het ongeval waarvoor het tot op 9 juli 1958 schadeloos gesteld werd, het gerechtigd zou zijn betaling te eisen van de vergoedingen uit blijvende arbeidsongeschiktheid voortspruitende, en dienvolgens door de rechter kon aangezien worden als een erkenning, overeenkomstig artikel 2248 van het Burgerlijk Wetboek, van het recht van degene tegen wie de verjaring loopt;

Overwegende, anderzijds, dat voormelde erkenning minder dan drie jaar na het ongeval geschiedde en dat de dagvaarding minder dan drie jaar na die stuiting van de verjaring betekend werd;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 21 en 28 van de wetten betreffende de vergoeding van de schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 28 september 1931;

doordat het bestreden vonnis beslist dat de vordering, welke verweerder meer dan drie jaar na de door eiseres verrichte betalingen had ingesteld, niet verjaard was om de reden dat niet zou kunnen worden toegelaten dat een sluwe en oneerlijke verzekeringsmaatschappij de besprekingen en onderzoeken met een bedrieglijk inzicht voortdurend zou laten aanslepen met het voorbedachte inzicht, eens de termijn sluiks verstrekken, plots de verjaring in te roepen tot bittere ontgoocheling van het lichtgelovig slachtoffer dat zou hebben betrouwd op de niet bestaande rechtschapenheid en eerlijkheid van dergelijke weinig te betrouwen maatschappij,

terwijl deze beschouwing niet toelaat te weten of de rechter de bedoeling heeft gehad te constateren dat, ten deze, eiseres bedrieglijk zou hebben gehandeld dan wel of de rechter beschouwingen met een algemene draagwijdte heeft willen formuleren, met het doel de stelling te staven volgens welke de onderhandelingen tussen slachtoffer en verzekeringsmaatschappij, en het daarmede gepaard gaande onderzoek, de verjaring schorsen, welke onduidelijkheid en dubbelzinnigheid tot gevolg heeft dat deze motivering niet voldoet aan de vereisten van artikel 97 van de Grondwet,

en terwijl, in de veronderstelling dat de rechter heeft willen beslissen dat ten deze eiseres bedrieglijk zou heb-

ben gehandeld, deze omstandigheid niet van die aard was dat zij de toepassing kon weren van de verjaring zoals die bepaald wordt door artikel 28 van voormelde gecoördineerde wetten, daar deze verjaring de openbare orde raakt zoals blijkt uit artikel 21 van gezegde wetten ;

Overwegende dat het middel, gericht tegen een over-tollige reden, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk is ;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 22 december 1966.

Voorzitter : M. Moriamé.

Raadsheer-verslaggever : M. Pollet.

Advocaat-generaal : M. Colard.

Advocaat : Mr. Faurès.

Arbeidsovereenkomst (Bedienden). — Ziekte. — Bedien-de verklaart dat hij in staat is zijn werk te hervatten. — Onderzoek door de geneesheer van de werkgever. — Opdracht.

De opdracht van de geneesheer, die ermede belast is de bediende te onderzoeken die, terwijl hij met ziekteverlof is, verklaart dat hij in staat is zijn werk te hervatten en de opdracht van de geneesheer, die ermede belast is een bediende te onderzoeken die verklaart dat hij arbeidsongeschikt is ten gevolge van ziekte, hebben hetzelfde doel: de door de werkgever aangewezen geneesheer moet in beide gevallen nagaan of de arbeidsongeschiktheid al dan niet bestaat.

Colemans t./ Koninckx.

Gelet op de bestreden sententie, op 21 mei 1964 ge-
doen over de Werkrechtersraad van beroep te Luik,
kamer voor bedienden ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de arti-
kels 8 (inzonderheid lid 4), 14, 15, 20 van de wetten
betreffende het bediendencontract, gecoördineerd bij
koninklijk besluit van 20 juli 1955, en 97 van de Grond-
wet,

doordat de bestreden sententie, die uitspraak moest
doen over de vraag of het feit dat de verweerders, op
4 april 1961, geweigerd hebben eiseres opnieuw in dienst
te nemen, omdat zij zich vooraf niet had laten onder-
zoeken door de geneesheer die zij hadden aangewezen
om na te gaan of de arbeidsongeschiktheid, die haar
tot dan belet had te komen werken, werkelijk een einde
had genomen, niet moest beschouwd worden, zoals de
eisers staande hielden, als een geval van eenzijdige ver-
breking van het contract vanwege de verweerders, die
vraag ontkennend heeft opgelost en diensgevolge de
rechtsovereenkomst van de eisers tot uitkering van een op-
zeggingsvergoeding heeft afgewezen en, om aldus te
beslissen, enerzijds hierop steunt, bij verwijzing naar de
motivering van de beroepen beslissing, dat « zo de be-
diende gehouden is van zijn arbeidsongeschiktheid te
doen blijken, hij eveneens gehouden is het einde van
die ongeschiktheid te bewijzen... » of nog hierop dat de
werkgever « het recht heeft te laten nagaan of de on-
geschiktheid heeft opgehouden, evenzeer als de wet hem
het recht toekent het bestaan van de arbeidsongeschik-
theid zelf te laten nagaan » en anderzijds op de over-
weging dat « de gedaagden in hoger beroep (thans de

verweerders) aan de door hen gekozen geneesheer geen
opdracht hebben toegegeven die de door de wet gestelde
perken te buiten gaat », daar de wet voor de werkgever
geen termijn vaststelt om zijn toezicht uit te oefenen,
hetwelk « gedurende geheel de duur van de afwezigheid
van de bediende » kan geschieden en dat bijgevolg, de
gedaagden in hoger beroep het verwijt niet kan treffen
dat zij hun toezicht « op het einde van de ongeschikt-
heid » hebben uitgeoefend,

terwijl, eerste onderdeel, wanneer de bediende die ge-
houden is van zijn arbeidsongeschiktheid te doen blijken
en zo nodig, desgevraagd, door het overleggen van een
medisch attest, niet mag weigeren zich door een door
de werkgever afgevaardigd en betaald geneesheer te
laten onderzoeken, de opdracht van die geneesheer, vol-
gens de bewoordingen zelf van artikel 8, lid 4, van voor-
melde gecoördineerde wetten, er alleen in bestaat na te
gaan of, zoals door de bediende wordt aangevoerd, deze
« werkelijk arbeidsongeschikt is » en dat bijgevolg de
tekst van de wet wordt uitgebreid wanneer hij in deze
zin wordt uitgelegd dat de bediende zich eveneens moet
laten onderzoeken door de door zijn werkgever aan-
gewezen geneesheer, teneinde na te gaan of, terwijl
de bediende zichzelf in staat acht het werk te hervatten,
zijn arbeidsongeschiktheid werkelijk een einde heeft ge-
nomen (schending van de gezamenlijke in het middel
aangeduide wetsbepalingen, met uitzondering van artikel
97 van de Grondwet),

terwijl, tweede onderdeel, de overweging volgens welke
aan de werkgever geen termijn wordt opgelegd om
zijn toezicht uit te oefenen op het bestaan van de arbeids-
ongeschiktheid, hetwelk toezicht « gedurende geheel de
duur van de afwezigheid van de bediende » kan plaats
hebben, zodat de verweerders, ten deze, « aan de door
hen gekozen geneesheer geen opdracht zouden hebben
gegeven die de door de wet gestelde perken te buiten
gaat », noodzakelijk veronderstelt dat, in het onderhavige
geval, het doel van het bedoeld medisch onderzoek de
verificatie is geweest van het bestaan van de arbeids-
ongeschiktheid die eiseres belette te komen werken en
die overweging aldus, enerzijds, tegenstrijdig is zowel met
de gronden van de eerste rechter, die de bestreden
sententie verklaart over te nemen, en volgens welke de
verweerders, ten deze, gerechtigd waren door een ge-
neesheer van hun keus te laten nagaan of eiseres al dan
niet in staat was haar werk te hervatten, als met de
vaststelling van de werkrechtersraad van beroep dat het
medisch onderzoek, dat eiseres verweten was niet te
hebben laten doen tot doel had te laten nagaan of haar
arbeidsongeschiktheid een einde had genomen (schending
van artikel 97 van de Grondwet) en zij, anderzijds, in
rechte niet afdoende blijkt de verantwoording van de
door de rechter in feitelijke aanleg aangenomen op-
lossing betreft, daar de bestreden sententie in feite
vaststelt dat voornoemd onderzoek op een vroegere
datum zou plaats hebben gehad dan die waarop eiseres,
wanneer zij zich in staat achtte om te werken, zich op
het werk aanbod (4 april 1961) (schending van de
gezamenlijke in het middel aangeduide bepalingen) :

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat uit de bestreden sententie blijkt dat
eiseres, na gedurende bijna twee jaar wegens ziekte af-
wezig te zijn geweest, op 27 maart 1961, aan haar werk-
gevers een medisch attest toezond waaruit blijkt dat zij
vanaf 4 april haar werk zou kunnen hervatten ;

Overwegende dat de sententie beslist dat eiseres, zo-
lang haar afwezigheid duurde, niet mocht weigeren zich
door de door de verweerders aangewezen geneesheer te
laten onderzoeken ; dat de sententie, om die beslissing

te verantwoorden, art. 8 van de op 20 juli 1955 gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract inroept, zoals het op het tijdstip van de feiten van kracht was;

Overwegende dat art. 8, lid 4, van de gecoördineerde wetten bepaalde dat de bediende die verklaart dat hij arbeidsongeschikt is, niet mag weigeren een door de werkgever afgevaardigd en betaald geneesheer te ontvangen, noch zich door deze te laten onderzoeken.

Overwegende dat de opdracht van de geneesheer, die ermede belast is de bediende te onderzoeken die, terwijl hij met ziekteverlof is, verklaart dat hij in staat is zijn werk te hervatten en de opdracht van de geneesheer, die ermede belast is een bediende te onderzoeken die verklaart dat hij arbeidsongeschikt is ten gevolge van ziekte, hetzelfde doel hebben; dat de door de werkgever aangewezen geneesheer, in beide gevallen, moet nagaan of de arbeidsongeschiktheid al dan niet bestaat;

Overwegende dat uit die overwegingen volgt dat de rechter, door op het onderhavige geval toepassing te maken van art. 8, geen enkele van de in het eerste onderdeel van het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden;

Dat dit onderdeel van het middel naar recht faalt;

Wat het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat de sententie hierop steunt dat « de gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract, zoals die op het ogenblik van de feiten op het geschil toepasselijk waren, aan de werkgever het onbetwistbaar recht toekenden om na te gaan of, zoals door de bediende wordt aangevoerd deze werkelijk arbeidsongeschikt is dat de opdracht die door de wet aan de door de werkgever aangewezen geneesheer werd gegeven erin bestaat na te gaan of de bediende werkelijk arbeidsongeschikt is... dat de gedaagden in hoger beroep (thans de verweerders), ten deze, aan de door hen gekozen geneesheer geen opdracht hebben gegeven die de door de wet gestelde perken te buiten gaat; dat immers dokter Lewalle zou hebben moeten nagaan of eiseres in hoger beroep (thans eiseres) al dan niet werkelijk arbeidsongeschikt was; dat, anderzijds, daar de wet voor de werkgever geen termijn vaststelt om zijn toezicht uit te oefenen, dit toezicht gedurende geheel de duur van de afwezigheid van de bediende kan plaats hebben »;

Dat de sententie aldus ondubbelzinnig vaststelt dat het medisch onderzoek waaraan eiseres geweigerd heeft zich te onderwerpen tot doel had na te gaan of deze laatste al dan niet in staat was haar werk te hervatten;

Overwegende dat die vaststelling niet tegenstrijdig is met de gronden van de beslissing van eerste aanleg, waarnaar de sententie in hoger beroep verwijst, die stellen dat « zo de bediende gehouden is van zijn arbeidsongeschiktheid te doen blijken, hij eveneens gehouden is het einde van die ongeschiktheid te bewijzen op het ogenblik waarop hij van oordeel is zijn werkzaamheden te kunnen hervatten », en dat het dus wettig is aan de werkgever het recht toe te kennen om te laten nagaan of de ongeschiktheid heeft opgehouden, evenzeer als de wet hem het recht verleent het bestaan van de arbeidsongeschiktheid zelf te laten nagaan, noch met de vaststellingen van de gemelde sententie die erop wijst « dat één van de gedaagden in hoger beroep, bij een mededeling van 31 maart 1961, de dienstherhervatting door eiseres in hoger beroep afhankelijk stelde van een onderzoek dat zij zou moeten ondergaan in het kabinet van dokter Lewalle, die, in voorkomend geval, het einde van de ongeschiktheid zou mogen nagaan »;

Dat de sententie dus regelmatig met redenen is om-

kleet en dat de gronden, waarop zij steunt, wettelijk het aangevochten beschikkend gedeelte verantwoorden;

Dat het tweede onderdeel van het middel niet kan worden aangenomen;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de eisers in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 18 oktober 1965.

Voorzitter: M. Van Beirs.

Raadsheer-verslaggever: M. Valentin.

Advocaat-generaal: Mr. Delange.

Cassatie. — In strafzaken. — Burgerlijke partij. — Afstand van de voorziening. — Draagwijde. — Afstand van rechtsvordering door advocaat zonder bijzondere volmacht. — Geen uitwerking.

Als de bestreden beslissing aan de burgerlijke partij haar rechtsvordering heeft ontzegd, staat haar afstand van de voorziening in cassatie gelijk met afstand van de rechtsvordering.

Krachtens art. 6 van de wet van 16 februari 1961 kan de advocaat, houder van de stukken, voor het strafgerecht slechts afstand doen van de instantie.

Wanneer die advocaat derhalve een verklaring doet van afstand van voorziening welke gelijkstaat met afstand van de rechtsvordering, heeft die verklaring geen uitwerking indien niet blijkt dat hij houder was van een daartoe gegeven bijzondere volmacht.

Landsbond der Christelijke mutualiteiten t./ Everts e.a.

Gelet op het bestreden vonnis, op 5 april 1965 in het Duits gewezen door de Correctionele Rechtbank te Verviers, rechtdoende in hoger beroep, en op de in dezelfde taal ingestelde voorziening;

Gelet op het bevelschrift van de Eerste Voorzitter van 15 juni 1965 luidens welke vóór het Hof de rechtspleging vanaf de terechtzitting in het Frans zal voortgezet worden;

Overwegende dat een advocaat, houder van de stukken, bij een verklaring ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg te Verviers op 10 mei 1965, namens de eiseres, burgerlijke partij, afstand heeft gedaan, van de voorziening die zij op 15 april 1965 had ingesteld;

Dat het vonnis aan eiseres haar rechtsvordering ontzegt; dat de afstand van de voorziening derhalve gelijkstaat met afstand van de rechtsvordering; dat krachtens artikel 6 van de wet van 16 februari 1961 de advocaat, houder van de stukken, vóór het strafgerecht slechts afstand kan doen van de instantie;

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, niet blijkt dat de advocaat die de verklaring van afstand heeft gedaan, houder was van een daartoe gegeven bijzondere volmacht.

Dat die verklaring derhalve geen uitwerking heeft; Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, evenmin blijkt dat de voorziening betekend is aan de partijen waartegen zij is gericht;

Dat zij derhalve niet ontvankelijk is;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

RAAD VAN STATE.

3e Kamer. — 7 oktober 1966.

Voorzitter : M. Somerhausen.

Raadsleden : M.M. De Bock en Rémion.

Substituut-auditeur-generaal : Juffrouw Bourquin.

Openbare onderstand. — Regelen inzake onderstand.

Art. 23 van de wet van 2 april 1965 strekt er niet toe de kosten van onderstand aan behoeftigen die ten laste van een onderstandsc commissie waren toen de wet in werking trad, voor onbepaalde tijd door die commissie te doen dragen. De nieuwe wet wordt geacht beter te zijn dan de oude; het gaat niet op een verruimende uitlegging te geven aan de overgangsbepaling.

Uit de artikels 21 alsmede 25 van de wet van 27 november 1891 blijkt dat een nieuw bericht moest worden gezonden telkens als de aard van de steun veranderde, opdat de onderstandswoonplaats niet buiten haar weten verplichtingen opgelegd zou krijgen en opdat zij in staat zou zijn de terugzending van de behoeftige te eisen.

De opnemng van een aan huis ondersteunde behoefte is niet alleen de aanpassing van de steun aan de werkelijke behoeften van de behoeftige op dat tijdstip, doch wel een nieuwe steun.

De veronderstelling dat de toepassing van de nieuwe wet, bij het opnemen in een ziekenhuis van een bejaarde die steun aan huis genoot, de onderstandsc commissie zou kunnen aanzetten om die opnemng uit te stellen, ook al zou een zodanige berekening de beslissingen van een onderstandsc commissie kunnen beïnvloeden, vermag niet een verruimende uitlegging van de overgangsbepaling van de wet van 2 april 1965 te wettigen.

C.O.O. Brussel t./ C.O.O. Anderlecht.

Overwegende dat Marie Dierick, die op 22 mei 1894 geboren en sedert 22 januari 1937 in het bevolkingsregister van Anderlecht ingeschreven is, haar onderstandswoonplaats had te Brussel, waar haar man, Félix Olberchts, woonde; dat zij van de tegenpartij aan huis steun ontving, die ten laste van verzoekster kwam toen de behoeftige zeventig jaar werd; dat de behoeftige op 29 mei 1965 werd opgenomen in het medisch-heelkundig instituut te Anderlecht, waar zij tot 1 juli 1965 in behandeling bleef; dat de tegenpartij verzoekster geen kennis gaf van die opnemng maar wel, op 9 augustus 1965, van de hervatting van de steun aan huis; dat verzoekster op 24 augustus 1965 weigerde die steun terug te betalen omdat de opnemng van de behoeftige een verandering was van de wijze waarop de onderstand werd verleend, zodat art. 23 van de wet van 2 april 1965 niet langer van toepassing was; dat de tegenpartij het geschil heeft voorgelegd aan de bestendige deputatie van de provincieraad, die daarop heeft beschikt bij het besluit waartegen beroep;

Overwegende dat de wet van 2 april 1965 tot wijziging van de wet van 27 november 1891 op de openbare onderstand nieuwe regelen heeft gesteld voor het bepalen van de onderstandswoonplaats en van de terugbetaalbare kosten; dat art. 23, eerste lid, van die wet bepaalt: « De kosten voor onderstand aan bepaalde personen die, krachtens art. 2 van de wet van 27 november 1891, op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet, gedragen worden door de commissie van het onderstandsdomicilie of door de Staat, worden verder gedragen door deze commissie van openbare onderstand of door de Staat »; dat die overgangsbepaling, die door de Senaats-

commissie voor Volksgezondheid is ingevoegd, tot doel heeft, de op grond van de wet van 1891 verkregen toestand wat betreft de gevolgen van de vroegere regeling inzake onderstandswoonplaats te handhaven (Pasin. 1965, bl. 442); dat het beroepen besluit de opnemng van Marie Dierick niet beschouwt als het verlenen van nieuwe steun, dat onder toepassing van de nieuwe wet zou vallen, maar als de aanpassing van de onder de oude wet verleende onderstand aan de werkelijke noden van de behoeftige op dat tijdstip;

Overwegende dat art. 23 van de wet van 2 april 1965 niet strekt om de kosten van onderstand aan behoeftigen die ten laste van een onderstandsc commissie waren toen die wet in werking trad, voor onbepaalde tijd door die commissie te doen dragen; dat de nieuwe wet wordt geacht beter te zijn dan de oude; dat het niet opgaat, een verruimde uitlegging te geven aan de overgangsbepaling;

Overwegende dat, volgens art. 21 van de wet van 27 november 1891, de gemeente die terugbetaalbare steun verleende, daarvan binnen tien dagen kennis moest geven aan de gemeente die de onderstandswoonplaats van de behoeftige was of door haar vermoed werd te zijn; dat, volgens art. 25 van de oude wet, de ondersteunende gemeente die in gebreke bleef de kennisgevingen te doen op de wijze en binnen de termijnen in de voorgaande artt. bepaald, het recht verloor om terugbetaling van de voorschotten te vorderen; dat uit die bepalingen van de oude wet blijkt, dat een nieuw bericht moest worden gezonden telkens als de aard van de steun veranderde, opdat de onderstandswoonplaats niet buiten haar weten verplichtingen opgelegd zou krijgen en opdat zij in staat zou zijn de terugzending van de behoeftige te eisen; dat de tegenpartij toegeeft dat zij vervallen is van het recht op terugbetaling van de ziekenhuiskosten van 29 juni tot 1 juli 1965;

Overwegende dat het beroepen besluit dus ten onrechte heeft beschikt dat de opnemng van een aan huis ondersteunde behoeftige geen nieuwe steun was, maar alleen « de aanpassing van de steun aan de werkelijke behoeften van de behoeftige op dat tijdstip », en dat er in dit geval een « onafgebroken opeenvolging van terugbetaalbare steun was sedert een datum vóór 16 mei 1965 tot en met... het weder in aanmerking komen voor steun aan huis ... zodra de verpleging in het ziekenhuis geëindigd was »;

Overwegende dat de tegenpartij vergeefs betoogt, dat de toepassing van de nieuwe wet bij het opnemen van een bejaarde die steun aan huis genoot, de ondersteunende commissie zou kunnen aanzetten om die opnemng uit te stellen; dat de veronderstelling, als zou een zodanige berekening de beslissingen van een onderstandsc commissie kunnen beïnvloeden, geen verruimende uitlegging van de overgangsbepaling van de wet van 2 april 1965 vermag te wettigen.

Bsluit :

Enig artikel. — De Commissie van openbare onderstand van Brussel is niet gehouden de sedert 1 juli 1965 aan Marie Dierick verleende steun terug te betalen aan de Commissie van openbare onderstand van Anderlecht.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

16e Kamer. — 5 oktober 1966.

Voorzitter : M. Paës.

Raadsheren : M.M. de Smedt en Scheyvaerts.

Advocaat-generaal : M. Smets.

Advocaat : M. Oostvogels.

Abnormalen en Krankzinnigen. — Diefstal. — Betichte reeds geïnterneerd voor jongere feiten. — Zelfde strafbaar inzicht. — Reeds uitgesproken internering omvat eveneens de andere feiten.

Wie na een beschikking van internering opnieuw vervolgd wordt voor feiten die ouder zijn dan degene die tot de internering aanleiding gaven, mag niet opnieuw geïnterneerd worden; de rechter stelt vast dat de reeds uitgesproken internering ook op de andere feiten slaat.

O.M. t./ V.D.C.

Overwegende dat het beroep door het Openbaar Ministerie ingediend, regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat de feiten die het voorwerp van de betichting uitmaken, ter zitting van het Hof door beklaagde toegegeven werden, zoals zij door hem ter zitting van eerste aanleg waren bekend geworden; dat zij derhalve bewezen zijn gebleven;

Overwegende dat uit een door Dr. Van den Bosch in een andere zaak in april 1966 opgesteld deskundig verslag blijkt, dat beklaagde en op het ogenblik der hem in huidige zaak ten laste gelegde feiten, én thans nog in een toestand verkeerde en verkeert van erge geestesstoornis;

Overwegende dat ten onrechte de eerste rechter gezegd heeft dat er terzake aanleiding bestond, noch tot bestraffing, noch tot internering;

dat er echter aanleiding toe bestaat vast te stellen dat de feiten welke het voorwerp uitmaken van de betichting waarvoor beklaagde thans vervolgd wordt (zaak not. 32.905/A/65), gepleegd zijn geworden met hetzelfde strafbaar inzicht als deze welke vroeger reeds het voorwerp uitmaakten van de beschikking van internering door de raadkamer bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel op 23 mei 1966 uitgesproken (zaak not. 8652/66 A);

Dat de internering voormeld, eveneens de feiten van huidige zaak omvat;

Overwegende dat het behoort de teruggave te bevelen van de met beslag genomen voorwerpen, zoals hierna wordt bepaald;

Om deze redenen :

Het Hof,

Rechtsdoende op tegenspraak,

Gezien artikelen :

211 van het wetboek van strafvordering; 24 der wet van 15 juni 1935; 140 der wet van 18 juni 1869 gewijzigd bij art. 2 der wet van 4 september 1891;

ter zitting aangeduid door de Heer Voorzitter;

Ontvangt het beroep en erop rechtdoende,

Bevestigt het bestreden vonnis behalve in zoverre het gezegd heeft dat er geen aanleiding bestaat, noch tot bestraffing, noch tot internering;

Doet het vonnis te niet op dat punt;

Wijzigende desaanvaande en uitspraak doende met éénparigheid van stemmen;

Zegt voor recht dat de internering door de Raadkamer van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel op 23 mei 1966 uitgesproken in zake not. 8652/66 A ten over-

staan van de V.D.C. eveneens de feiten van huidige zaak omvat;

Beveelt de teruggave van de voorwerpen die het voorwerp uitmaken van de nederlegging nr 7270/65 aan hun rechtmatige eigenaars;

Veroordeelt V.D.C. tot de kosten van beroep jegens de openbare partij.

HOF VAN BEROEP TE LUIK.

5e Kamer. — 16 januari 1967.

Voorzitter : M. P. Goffinet.

Raadsheren : M.M. A. Vanhamont en L. Noelmans.

Advocaat-generaal : Mr. J. Glenisson.

Strafrechtspleging. — Misdaad. — Verzending naar Correctionele Rechtbank. — Noodzakelijkheid de verzachtende omstandigheden aan te duiden.

De Correctionele Rechtbank en het Hof van Beroep zijn onbevoegd om te oordelen over een misdaad, wanneer noch de vordering tot verzending voor de bevoegde rechtbank, noch het bevel van verzending der Raadkamer aanstippen welke verzachtende omstandigheden in acht werden genomen.

O.M. t./ Neo Fotistos Panagiotis en Cravaris Ionis.

Gezien in eensluidend verklaarde uitgifte, het vonnis op 26 juli 1965 door de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Hasselt gewezen;

Gezien de regelmatige hogere beroepen tijdig tegen voormeld vonnis aangetekend;

Overwegende dat eerste beklaagde, alhoewel behoorlijk opgeroepen, voor het Hof niet verschijnt;

Overwegende dat bij bevel der Raadkamer van de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Hasselt, de dato 29 juni 1965, beide beklaagden, bij aanneming van verzachtende omstandigheden, naar gezegde Correctionele Rechtbank verzonden werden, de eerste hoofdens de misdaad voorzien bij artt. 461, 467 van het Strafwetboek, de tweede hoofdens het misdrijf (sic) van art. 505 van het Strafwetboek; dat beide beklaagden wegens de hun ten laste gelegde feiten veroordeeld werden;

Overwegende dat noch de vordering van de Heer Procureur des Konings te Hasselt noch het bevel van de Raadkamer der Correctionele Rechtbank, hetwelk eenvoudig naar gezegde vordering verwijst, de verzachtende omstandigheden aanduiden dewelke de correctionnalisering van de ten laste van eerste beklaagde gelegde misdaad rechtvaardigen;

Dat dergelijk verzuim gelijk staat met afwezigheid van verzachtende omstandigheden en derhalve de Correctionele Rechtbank onbevoegd was en het Hof van Beroep althans onbevoegd is om kennis te nemen der ingespannen strafrechtelijke vervolgingen (Cassatie 8 november 1945 — Pas. 1944 — I — 45; Cassatie 24 september 1956 — Pas. 1957 — I — 34);

Overwegende dat de feiten ten laste gelegd van tweede beklaagde van de bevoegdheid zijn der Correctionele Rechtbank; dat zij echter verknocht zijn met het misdrijf door eerste beklaagde gepleegd; dat derhalve, met het oog op een goede rechtsbedeling, zij samen met dit feit dienen beoordeeld te worden;

Om deze redenen, het Hof :

zetelende in openbare zitting en uitspraak doende op

tegenspraak, behalve opzichts eerste beklagde dewelke verstek laat gaan;

Gelet op artt. 24 der Wet van 15 juni 1935 en 186 van het Wetboek van Strafvordering;

Ontvangt de beroepen;

Doet het bestreden vonnis te niet;

Zegt voor recht dat de Correctionele Rechtbank onbevoegd was om van de strafrechterlijke vervolgingen kennis te nemen.

Verklaart zich eveneens onbevoegd;

Laat de kosten der strafrechterlijke vervolgingen ten laste van de Staat;

Zendt de zaak terug naar de Heer Procureur Generaal om te handelen als naar rechte.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT.

1e Kamer. — 28 november 1966.

Voorzitter: M. Kranzen.

Rechters: M.M. Moens en Schroeé.

Advocaten: Mrs. Koninckx en Henry.

Verzekeringen. — Verhaal van de verzekeraar. — Bestuurder die niet voldoet aan de voorwaarden door de wet en de reglementen voorgeschreven om een motorvoertuig te besturen. — Betekenis. — Zware fout. — Begrip.

Het beding van de polis dat de verzekeraar een verhaal verleent tegen bestuurder van een motorvoertuig die niet voldoet aan de voorwaarden door de Belgische wet en de reglementen voorgeschreven om dat motorvoertuig te mogen besturen, bedoelt de voorwaarden die vereist zijn om een bepaald type van voertuigen te mogen besturen (zie art. 11 verkeersreglement). Het beding vindt geen toepassing als de bestuurder gestraft werd wegens het misdrijf van alcoholische intoxicatie (in casu 1,59 gram per duizend).

In onderhavig geval blijkt ook niet de zware fout van de bestuurder, erin bestaande dat hij niet meer in staat was te besturen, geleidelijk in die toestand was geraakt en er zich bewust van was.

N.V. Mercator t./Timmermans.

I. Voorwerp van de eis:

Overwegende dat eiseres de burgerlijke verantwoordelijkheid dekte van gedaagde toen hij op 12 juli 1964 als bestuurder van een lichte vrachtwagen de dood veroorzaakte van de tegemoetkomende scooterrijder Custers en van diens passagier;

dat gedaagde uit hoofde van dit verkeersongeval veroordeeld werd wegens overtreding van de artt. 418-419 van het strafwetboek en 2-3, 1e lid van de wet van 1-8-1899 en 12/1 van de wegcode, bij vonnis in kracht van gewijsde getreden van de correctionele rechtbank;

dat eiseres, als zijn verzekeraarster, een saldo van 598.100 frank heeft uitgekeerd, saldo dat zij thans terugvordert meer de intresten en de kosten, hierbij art. 25 par. 6 en 9 van de algemene polisvoorwaarden inroepend;

II. Uiteenzetting.

A. Vonnis.

1. Fout van gedaagde.

Overwegende dat de correctionele rechtbank inzake overwoog dat: 1) ingevolge vaststellingen van de deskun-

dige het vaststond dat gedaagde op een weg van 6 meters breed gereden had op een afstand van 2,50 meter van de rechterboord van de baan; *dat in die wijze van rijden de grote oorzaak lag van het ongeval*; 2) dat uit de ontleding van het op beklagde genomen bloedstaal bleek dat hij op het ogenblik van de aanrijding een alcoholgehalte had van 1,59 per duizend; dat gedaagde tot geen tegenexpertise liet overgaan; 3) dat uit gezegd alcoholgehalte niet tot dronkenschap kon worden besloten;

Overwegende dat gedaagde door voormeld vonnis vrijgesproken werd van de betichting van dronkenschap aan het stuur;

B. Fout van de scooterbestuurder.

Overwegende dat voormeld vonnis verder overwoog dat zo gedaagde door het innemen van een merklijk gedeelte van het voor hem links liggend baanvak de eerste oorzaak van het ongeval was geweest, het slachtoffer Custers ook bijgedragen had tot het ontstaan van de aanrijding, daar ook hij gereden had — weliswaar op het hem toekomende vak — doch op een afstand van 1,70 meter van de rechterboord van de baan;

dat het in die omstandigheden hoorde de verantwoordelijkheid tussen beide bestuurders te verdelen als volgt; $\frac{3}{4}$ ten laste van gedaagde en $\frac{1}{4}$ ten laste van Custers;

C. Fout van de passagier.

Overwegende dat voormeld vonnis de verantwoordelijkheid van de passagier uit hoofde van dronkenschap of niet in staat zijn van te besturen van de scooterbestuurder, niet aannam;

dat uit de bundel niet blijkt welk alcoholgehalte het slachtoffer Custers in zijn bloed had;

D. Gegevens van de strafbundel:

Overwegende dat volgens vaststelling der bekeurders te 1.35 uur gedaagde goed hoorde en zag;

dat hij trouwens verhoord werd de dag zelve te 3.25 uur; dat hij toelating gaf tot het nemen van een bloedstaal op zijn persoon;

dat wanneer hiertoe overgegaan werd te 3.55 uur de gevorderde geneesheer noteerde dat de gang van gedaagde vast was, zijn adem niet naar alcohol rook, dat zijn spraak normaal was;

dat uit het aanvankelijk proces-verbaal niet blijkt dat tot het nemen van een bloedstaal overgegaan werd om reden gedaagde « tekenen van intoxicatie door alcohol » zou vertoond hebben (artt. 2-3, 2e lid van de wet van 1-8-1899, art. 3 wet van 15 april 1958 en art. 4 bis) of dronken zou geweest zijn;

dat een der bekeurders ter zitting verklaarde: « betichte had gedronken. Hij zei 4 à 5 glazen gedronken te hebben. Ik deed een bloedstaal nemen; dat hij verder verklaarde zijn p.v. te bevestigen; dat hij verder bevestigde dat het de verklaring van gedaagde was die hen (bekeurders) deed besluiten een bloedstaal te doen nemen en dat niemand hun verklaarde dat hij dronken zou zijn. »;

dat de bekeurders ter zake schijnen gehandeld te hebben mogelijk uit voorzichtigheid, mogelijk ingevolge onderrichtingen van hun hiërarchische overheden;

dat zij gedaagde niet verzocht hebben, ingevolge artt. 2-3, 2e lid van voormelde wet, zich te onthouden van het besturen van een voertuig;

dat niet blijkt dat gedaagde van zijn vrijheid werd beroofd bij toepassing van artikel I van de besluitwet van 14 november 1939;

dat op het stoffelijk overschot van Custers ook een bloedstaal werd genomen, en wel te 5.30 uur, op een ogenblik dat niets toeliet te denken dat Custers alcohol zou verbruikt hebben;

Overwegende dat de deskundige, aangesteld inzake het verkeersongeval, twee hypothesen voor ogen neemt in hoofde van gedaagde als aanleiding van het ongeval: gebrek aan aandacht en eventueel slaperigheid;

dat de bekeurders geen gewag maken van de slaperigheid van gedaagde;

dat de veldwachter reeds ter plaatse was voor de aankomst der bekeurders;

dat hij geen p.v. opstelde; dat hij dit zeker zou gedaan hebben moest hij aan de toestand van gedaagde iets abnormaals vastgesteld hebben; dat hij minstens zijn bevindingen zou medegedeeld hebben aan hen die met het onderzoek belast waren;

dat gedaagde verklaarde onmiddellijk na de aanrijding een dokter, de veldwachter en de rijkswacht opgebeld te hebben;

dat zo de rijkswacht dit niet bevestigt, zij dit evenmin tegenspreekt; dat het blijkt dat zij te 1.35 uur verwittigd werd door de veldwachter;

dat getuige Reynders verklaarde dat een onbekende bestuurder die hij deed stoppen dokter en veldwachter verwittigde;

dat gedaagde aan de onderzoeksrechter verklaarde onmiddellijk het nodige gedaan te hebben om de rijkswacht, de dokter en de pastoor te verwittigen;

dat hij hierin niet verder tegengesproken werd;

dat hij evenmin tegengesproken wordt in zijn bewering voor de aankomst der rijkswacht in een huis nabij de plaats van de aanrijding een tas koffie gedronken te hebben;

dat niet beweerd wordt dat hij toen onder de invloed van de drank was;

Overwegende dat hij verklaarde na te Bree vertrokken te zijn, in Antwerpen, rond 14 uur 4 of 5 glazen bier gedronken te hebben en rond 18 uur een frit gegeten te hebben;

dat zijn verklaring vanwege de deskundige, die tot de bloedanalyse overging, niet tegengesproken wordt wat betreft het aantal glazen alcoholhoudende dranken;

dat deze deskundige vaststelde dat de scheikundige ontleding 1,04 per duizend gram alcohol per liter gaf;

dat hij tot het besluit kwam dat «met een gemiddelde verbranding berekend om 0 uur 15 gedaagde een alcoholgehalte van 0,55 gr. alcohol per liter meer zou gehad hebben, dit wil zeggen; 1,59 alcohol per liter voor zover hij een uur voor het ongeval geen alcoholverbruik meer had.»

dat verhoord door de onderzoeksrechter op 9-9-1963 gedaagde toegaf dat het wel mogelijk was dat hij een paar glazen meer gedronken had dan hij aanvankelijk verklaard had;

dat hij ter zitting van 14 februari 1964 verklaarde dat na zijn vertrek uit Antwerpen rond 21 uur, hij te Lommel nog een paar glazen dronk;

dat tijdens zijn verhoor door dhr. onderzoeksrechter hij deed opmerken dat hij door zijn handel veel op markten kwam, dat er wel een pint gedronken werd, doch dat «zij» dit gewoon waren;

dat niet voorgewend wordt dat gedaagde voorheen ooit veroordeeld werd;

dat zelfs niet gepoogd wordt aan te tonen dat hij, gelet op zijn fysieke toestand, bijzonder waakzaam moest zijn bij het verbruik van alcoholische dranken;

dat integendeel niet tegengesproken wordt dat hij als vleeswarenfabrikant, van jonge leeftijd (geboren in 1911) gewoon is een glas te drinken;

III. Met betrekking op art. 25-6 van de verzekeringspolis.

Overwegende dat eiseres het artikel 25-6 van de verzekeringspolis inroept;

dat zij uit de veroordeling van gedaagde, op grond van art. 2-3, 1e lid, wil afleiden dat hij niet meer voldeed aan de voorwaarden om te mogen besturen en dat zulks erga omnes vaststaat, derwijze het niet meer zou behoren dat de rechtbank nog verder de staat en klinische toestand van de bestuurder onderzoekt;

dat zijn hierbij verwijst naar een studie van dhr. G. Wets, advocaat bij het Hof van Beroep en gewoon leraar bij de Vrije Universiteit te Brussel (De la portée de la loi du 15 avril 1958 relative à la répression de l'ivresse sur les n° 6 et 10 de l'article 25 de la police «automobile» - Bulletin des Assurances, nov.-déc. 1965, blz. 821);

dat deze auteur tot volgende conclusie komt: ... depuis la loi du 15 avril 1958 il y a une scission entre le n° 6 de l'article 25 et le n° 9 de la même disposition perfectionnée par le n° 10 qui déplace le fardeau de la preuve. Ce sont des dispositions qui se placent sur des plans différents, l'un celui de l'ivresse constitutive de faute grave qui fait appel à une disposition de la loi du 11 juin 1874 sur les assurances, l'autre celui d'une disposition contractuelle de la police qui doit recevoir application au même titre que ...;

Overwegende dat deze stelling niet kan aangenomen worden;

1.

Overwegende dat vooreerst een tekstargument er zich tegen verzet dat de tekst van artikel 25,6 van het modelcontract wel luidt: «Wanneer het motorvoertuig op het ogenblik van het ongeval bestuurd wordt door een persoon die niet voldoet aan de voorwaarden door de Belgische wet en de reglementen voorgeschreven om dat motorvoertuig te mogen besturen»;

dat hier voorwaarden bedoeld zijn om een bepaald type van voertuigen te mogen besturen (zie art. 11 van de wegcode);

dat trouwens de tekst van het artikel 25,6 dit uitdrukkelijk zegt («bij voorbeeld door een persoon die de vereiste minimum leeftijd niet bereikt heeft»);

dat het anderzijds redelijk is deze bestuurders van het recht te besturen uit te sluiten, die na een gerechtelijke uitspraak in kracht van gewijsde getreden, van dit recht vervallen zijn verklaard zoals de tekst dit eveneens uitdrukkelijk zegt («bij voorbeeld door een persoon die van zijn recht om te besturen vervallen verklaard is»);

Dat immers de bevoegde rechtsmacht zal bepalen op welke voertuigen het verbod toepasselijk is (artt. 2-9 der wet van 15 april 1958) en niet steeds verplicht is het verval van het recht te sturen uit te spreken (artt. 2-7);

2.

Overwegend dat daar waar de auteur het werk van Wautier over de verplichte verzekering inzake motorvoertuigen inroept (waar laatstgenoemde auteur schrijft: C'est à dessein que la formule est générale de manière à englober éventuellement une législation ou réglementation nouvelle, notamment sur le permis de conduire) men in een zelfde geest blijft als uiteengezet sub. I; dat waar de auteur (dhr. Wets) meent dat hieruit mag afgeleid worden dat de wet van 15-4-1958, — die na de redactie van art. 25, 6 van het modelcontract, tot stand kwam — in het toepassingsveld valt van deze beschikking, deze gevolgtrekking niet duidelijk genoeg aangetoond wordt;

3.

Overwegende dat waar hij stelt qu' «Il faut admettre que lors qu'une sanction pénale est applicable à la perpétration d'un fait c'est dans le but d'interdire celui-ci, qui doit dès lors être considéré comme prohibé», hieruit niet kan afgeleid worden dat het burgerlijk contract een nieuwe inhoud krijgt, die de toestand van de verzekeringsnemer verzwakt en deze van de verzekeraar verlicht;

dat alhoewel de tekst van het modelcontract niet ge-

wijzigd werd, de toestand van de verzekeringsnemer eenzijdig zou verzwared worden door de wet van 15-4-1958 ;

dat deze verzwaring, voortgaande op een extensieve interpretatie van art. 25,6 niet kan aangenomen worden, daar waar art. 25,9 uitdrukkelijk het zeer verwante begrip van dronkenschap behandelt ;

4.

Overwegende dat het hierbij niet pertinent voorkomt erop te wijzen dat : 1) de voorbereidende werken van de wet van 15-4-1958 aantonen dat de wetgever in hoofdzaak bekommerd was door de invloed van de drank op het aantal verkeersongevallen ; dat 2) de inbreuken op de artikels 2-3 en 2-4 van deze Wet thans inbreuken zijn op de politie van het verkeer ;

dat de memorie van toelichting van de wet in dit verband immers luidt als volgt :

« Het is immers van belang iemand te beletten dat hij zou sturen wanneer blijkt dat hij zich zo onder de invloed van de drank bevindt dat het besturen van een voertuig of het geleiden van een rijtuig voor hem of voor anderen gevaar oplevert. Maar dit verbod mag ook niet al te lichtvaardig worden opgelegd. Daarom mag hij aan wie het verboden werd te sturen het toch doen indien hij zich aan de bloedproef onderwerpt of indien hij een wettige reden heeft om er zich niet toe te lenen. Stuurt hij na een bloedproef en wijst de ontleding van het bloed een alcoholhemie van 1,5 gr. per duizend uit, dan valt hij onder de sancties welke bij de tekst zijn bepaald. » (Kamer van Volksvertegenwoordigers-Parlementaire bescheiden 397 Nr. I - 1955-1956 blz. 9.) ;

dat art. 2-3 van de wet van 15-4-1958 dient geïnterpreteerd te worden in het licht van art. 4bis van zelfde wet ; dat dit laatste artikel slechts bevoegdheid geeft aan de er in opgesomde personen om in de gestelde voorwaarden een geneesheer op te vorderen ten einde op de verdachte een bloedproef te verrichten « wanneer ; indicieën van ovtretreding van art. 2-3 eerste lid van art. 2-4 of van ... voorhanden zijn, ... » ;

dat art. 2,3 tweede lid eveneens vereist dat de bevoegde overheid « vertoonde tekenen van intoxicatie door alcohol » zou kunnen vaststellen ;

dat de wet op dit stuk niet toelaat iemand op te sluiten dan in de gevallen voorzien door art. I, par. 2 van de besluitwet van 14 november 1939 ;

dat hieruit wel blijkt dat zolang geen verbod opgelegd wordt door de bevoegde overheid, de bestuurder in gezegde omstandigheden mag verder rijden, op eigen risico wat betreft zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid ;

dat de auteur dit zelf toegeeft waar hij schrijft : « En d'autres termes, lorsqu'une autorité a constaté qu'une personne se trouve sous une influence alcoolique telle qu'elle présente un danger pour la circulation, elle peut, sous certaines conditions, l'empêcher de conduire pendant deux heures. Il s'agit donc bien d'une interdiction de conduire. » ;

5.

Overwegende dat met deze auteur dient aangenomen te worden dat de staat van dronkenschap (artt. 2-4) in principe erger is dan deze van alcoholische intoxicatie (art. 2-3) daar hij zwaarder bestraft wordt (zie blz. 827. par.7)

dat art. 25,10 van het modelcontract bij ongeval, gebeurd op het ogenblik dat de verzekerde zich in staat van dronkenschap bevindt, hem toelaat te bewijzen dat het ongeval geen verband houdt met de dronkenschap ;

dat hier moet aangenomen worden dat een beschikking van openbare orde (dronkenschap is een zwaarder misdrijf dan dit van alcoholische intoxicatie zich er tegen verzet dat een licht misdrijf van zelfde oorsprong als dusdanig zwaardere gevolgen zou kunnen meebrengen voor een bestuurder ;

dat men dan ook niet inzielt om welke redenen dit tegenbewijs niet zou toegelaten worden ;

dat het bewijs van alcoholische intoxicatie slechts mag geleverd worden met inachtneming van de dwingende regels voorgeschreven door het K.B. van 10 juni 1959 ;

dat de verdachte het recht heeft zich aan het ingrijpen van de ongevorderde geneesheer niet te onderwerpen (art. I, laatste lid van gezegd K.B.) ; dat hij zich in dit geval slechts blootstelt aan de sanctie voorzien bij artt. 2-3 2° lid van de wet van 15 april 1958 ;

dat geen enkele wettekst hem verplicht zich aan een bloedproef te onderwerpen wanneer hij meent dat hij niet meer in staat zou zijn te sturen ;

dat de bevoegde overheid trouwens zou vrij zijn op zijn vraag zich aan een bloedproef te onderwerpen, niet in te gaan ;

dat het bewijs van de alcoholische intoxicatie slechts kan geleverd worden na ontleding door bevoegde personen, en verslag, na kennisgeving aan de « verdachte » van de uitslagen van de analyse (art. 9 wet 15-4-1958), na eventuele tweede analyse ;

6.

Overwegende dat de auteur aanneemt dat de beschikking van art. 25,10 « s'est inspirée du régime prévu par l'article 16 de la loi du 11 juin 1874 » (blz. 827, par.2) ;

dat gelet op hetgeen hiervoren uiteengezet werd, dient aangenomen te worden dat de verzekerde mag bewijzen dat het ongeval geen verband houdt met de alcoholische intoxicatie van ten minste 1,5 gr. per duizend ;

dat, daar waar deze auteur schrijft : « Certes cette clause n'est actuellement pas voulue car si la loi du 15 avril 1958 avait existé au moment de la rédaction de la police, l'article 25,10 ne figurait pas dans celle-ci » hij alleen een persoonlijke mening uit die niet verder gestaafd wordt door argumenten ;

7.

Overwegende dat daar waar aan gedaagde een verwijt gemaakt wordt niet in staat geweest te zijn alle nodige manoeuvres uit te voeren dient opgemerkt dat een ingenieur deskundige na de aanrijding, omstreeks 3 uur, ter plaatse was, op een ogenblik dat gedaagde zich nog ter beschikking van de bekeurders hield ; dat spijs zijn zeer algemene opdracht (« eventueel, alle andere omstandigheden te vermelden die invloed schijnen te hebben op het ongeval ») hij het niet nodig geacht heeft alsdan of later gedaagde te onderwerpen aan een proef en inzonderheid met betrekking op het uitvoeren van alle ten einde zijn bekwaamheid in het sturen na te gaan, nodige manoeuvres ;

dat trouwens gedaagde niet vervolgd werd op grond van artikel 10 van de wegcode ;

IV. Met betrekking op art. 25-9 van de verzekeringspolis.

Overwegende dat alinea 9 van het artikel 25 van het modelcontract het geval voorziet waar het ongeval opzettelijk veroorzaakt werd of te wijten is aan de zware fout van de verzekerde ;

Overwegende dat eiseres voorhoudt, dat uit het alcoholgehalte in het bloed van gedaagde dient afgeleid te worden dat hij moet gestoord geweest zijn ;

dat deze omstandigheid gecombineerd met zijn gebrekkige rijwijze aantoonde dat hij niet meer in staat was te sturen en dat het ongeval uitsluitend aan zijn abnormale toestand te wijten was ;

Overwegende dat zoals reeds uiteengezet werd hierboven het ongeval niet uitsluitend aan gedaagde te wijten is ;

Overwegende dat zoals ook reeds aangetoond werd

hiervoren de deskundige op geen enkel ogenblik het ongeval toegeschreven heeft aan de staat waarin gedaagde verkeerde;

Overwegende dat er verder geen gegevens voorhanden zijn waaruit met zekerheid kan worden afgeleid dat gedaagde een zware fout zou begaan hebben;

V. Algemeen besluit.

Overwegende dat de algemeenheid der rechtspraak steeds als voorwaarden voor de uitoefening van het verhaal voorzien bij art. 25, 6 en 9 van het modelcontract gesteld heeft dat de bestuurder niet meer in staat was te besturen, geleidelijk in die toestand was geraakt en er zich bewust van was (zie Hof van Beroep te Luik 5e kamer, 18 december 1964 inzake tegen Milte-alcoholgehalte van 1,82 - art. 16 wet op de verzekeringen; Antwerpen 27 mei 1966 inzake tegen Adriaenssens-alcoholgehalte van 1,72 - art. 25,6 van het modelcontract; Hof van Beroep te Luik, 5e Kamer 27-10-1966 inzake tegen Smullenberghs-alcoholgehalte 1,93 - art. 25,9 van het modelcontract; Hasselt 18 maart 1963, R.W. 26-5-1963 - alcoholgehalte 1,73; zie verder Les Nouvelles, boekdeel V 1966, blz. 647 nrs. 426 tot en met 429 wat betreft de rechtspraak; blz. 649 nrs. 444 en 445 en blz. 653 nrs. 461 tot en met 464);

Gelet op de voorschriften der artt. 2-30 tot 37 der wet van 15 juni 1935 welke werden nageleefd;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Statuerende op tegenspraak, alle andere en strijdige besluiten als ongegrond verwerpende;

Verklaart de eis ontvankelijk doch ongegrond;

Veroordeelt aanlegster in de kosten van het geding.

NOOT: Verg. o.m. Burg. Brussel, 29 juni 1965, Pas. 1966, III, 13.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE.

1e Kamer. — 20 januari 1966.

Voorzitter: M. Rollier.

Rechters: M.M. Zenner en Mosselman

Openbaar Ministerie: M. Van Damme.

1. Staat en bekwaamheid. — Rectificatieve vordering betreffende de staat van personen.
2. Burgerlijke stand. — Geboorteakte. — Taak van de ambtenaar.
3. Naam. — Voornaam. — Rectificatie.

1. De vorderingen betreffende de staat van personen zijn onverjaarbaar. Iedere persoon — onder meer een familielid — die er belang bij heeft mag een verbeteringsvordering van akte van burgerlijke stand instellen.
2. De wettelijke bepalingen voor het regelmatig opstellen van een geboorteakte vereisen dat de aan de ambtenaar van de burgerlijke stand opgelegde formaliteiten nauwkeurig worden nageleefd en dat de verklaringen van de aangevers in de akte vermeld worden zoals ze werkelijk aangegeven zijn. Zonder instemming van de vader mag de ambtenaar de voornamen van het kind niet vertalen.
3. De rectificatie van een voornaam mag bevolen worden wanneer de akte van geboorte onnauwkeurig is, wanneer een al dan niet vrijwillige vergissing of dwaling

begaan werd of wanneer bedrog werd gepleegd waardoor de voornaam verkeerd, onjuist of onvolledig in de akte werd opgetekend. Niet vereist is dat de onnauwkeurigheid betrekking heeft op substantiële vermeldingen. Het bewijs van de missing mag door alle bewijsmiddelen geschieden.

B

Gehoord in zijn verslag de Heer rechter Zenner; Gezien de voorgelegde stukken, waaronder A.) het hieraangehecht verzoekschrift; b.) het geschreven advies van de Heer Sobrie, eerste substituut-Prokureur des Konings;

Overwegende dat de vordering ertoe strekt te horen zeggen voor recht dat de voornamen van het derde kind, eerste zoon van verzoeker, zijn «Pierre, Isidore, Edmond» en niet «Petrus Isidoor Edmond» zoals verkeerdelijk vermeld in de registers van de burgerlijke stand van de stad Aalst, waar de geboorte van de zoon van verzoeker werd aangegeven; dat de vordering derhalve strekt tot verbetering van de geboorteakte van verzoekers zoon;

Overwegende dat verzoeker, tot staving zijner vordering, aanvoert dat zijn wil, bij de aangifte was aan zijn zoon de namen Pierre, Isidore, Edmond te geven; dat hij als bewijs hiervan inroept het feit dat deze voornamen aldus in zijn huwelijksboekje werden vermeld; dat hij vertoont dat hij geen kennis kreeg van hetgeen in de registers van de burgerlijke stand zelf werd ingeschreven en dat hij steeds in de mening heeft verkeerd dat aldaar de door hem opgegeven voornamen werden ingeschreven; dat verzoeker vertoont dat, sinds de geboorte tot op heden zijn zoon steeds met de voornaam Pierre werd genoemd en aldus overal bekend staat; dat de wil van verzoeker volgens zijn verklaring, nog blijkt uit de omstandigheid dat de voornaam Pierre eveneens die was van zijn grootvader en schoonvader; dat verzoeker voorhoudt dat hij dus een moreel belang heeft in de aangevraagde rectificatie, hetgeen volstaat om ze aan te vragen en dat een ander belang nog gelegen is in het feit dat zijn zoon later, waarschijnlijk, zoals hij zelf het ambt van notaris zal bekleden en dan zal noodzaak zijn al zijn akten te ondertekenen met een naam onder dewelke hij door niemand is gekend;

Overwegende dat het terzake gaat over een rectificatieve vordering van staat van persoon (Planiol en Ripert, I, 220) vermits verzoeker wenst uitgevoerd te zien de wil welke hij op het ogenblik van de aangifte heeft geuit; dat het verzoek niet als laattijdig kan worden aangezien vermits de vorderingen betreffende de staat van personen onverjaarbaar zijn; dat in het personenrecht een onregelmatige stand van zaken, zelfs na verloop van een min of meer lange tijdspanne, geen inbreuk kan maken op het bestaande recht (Grenoble 26-2-1960; Dalloz, 1953. I. Bl. 92. Nr. 198); dat iedere persoon — ondermeer een familielid — die erbij belang heeft, een verbeteringsvordering van akte van burgerlijke stand mag instellen; (Dalloz encycl. 1962. -1 F7 nr. 124; Planiol en Ripert I, 224)

Overwegende dat de voornamen Pierre Isidore Edmond voorkomen op de gebruikelijke kalenders; dat dezelfde voorwaarden vervuld zijn voor de voornamen Petrus Isidoor Edmond (Wet van 11 Germinal jaar XI); dat er zich dus van rechtswege, wat betreft de keuze van de voornamen, geen rectificatie opdringt, noch de verwerping ervan;

Overwegende dat de rechtbank bevoegd is en dat de vordering ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat de voornamen aan een kind gegeven worden in de akte van geboorte door de persoon die

met de aangifte is gelast (art. 56 en 57 B.W.); dat de keuze van die voornamen principieel behoort tot de vader die zich hiervoor kan beroepen op een prerogatief van de ouderlijke macht (Rtb. Brussel 23-3-1925 - B.J. 1925.414; Rev. Not. 1926.190; Rev. adm. 1926 K.42; Dekkers, Burg. Recht. boek I, nr 71; Kluyskens deel VII Nr 116);

Dat de wettelijke bepalingen, voor het regelmatig opstellen van een geboorteakte vereisen dat de aan de ambtenaar van de burgerlijke stand opgelegde formaliteiten nauwkeurig zouden worden nageleefd en dat de verklaringen van de aangevers erin vermeld zouden staan zoals ze werkelijk werden aangegeven (Depage Boek I, Nr 287; Brussel 27-1-1844; pas. 1884.II.254); dat de ambtenaar van de burgerlijke stand zonder overeenstemming met de vader de voornamen niet vertalen mag noch er een latijnse vorm aan geven; Dat de taalwetgeving, noch heden ten dage noch bij de aangifte van de betwiste geboorteakte (1925) de ambtenaar van de burgerlijke stand daartoe verplichtte of machtigde (Mirguet « Les prénoms » essai doctrinal et pratique. Rev. Adm. 1926. bl. 149, sub « état civile; Roland en Wouters « Guide pratique de l'officier de l'état civil » 9e uitg. Brussel 1963 Nr 435 et 75);

Overwegende dat derhalve de ambtenaar van de burgerlijke stand in geen geval de aanduidingen van de declaranten mag wijzigen; dat hij immers geen rechter is en alleen vermag over te schrijven hetgeen hem wordt verklaard (De Page, Boek I, Nr 391).

Overwegende dat de rectificatie mag worden bevolen wanneer de akte onnauwkeurig is, wanneer een vergissing, dwaling, of bedrog werd gepleegd waardoor de voornaam verkeerdelijk, onjuist of onvolledig in de akte van geboorte werd opgetekend (Gent 16 juni 1960.; R.W. 1961 Kol. 844);

Dat de rectificatie dan het verbeteren beoogt van de fouten welke de akte bevat, en dient te worden bevolen zonder dat het zelfs nodig is na te gaan of de onnauwkeurigheid vrijwillig of tengevolge van enige dwaling werd gepleegd; (Toulouse 6 juli 1927. Dalloz. 1953 bl. 92 Nr 198); Dat de verbetering als grondslag kan hebben een moreel belang waarover de rechter soeverein oordeelt, en ondermeer, persoonlijke beschouwingen waarvan de toepassing niet mag worden uitgesloten (Cass. 29-1-1926. Pas. 1926.I.198);

Overwegende dat terzake verzoeker zeker dergelijk moreel belang kan invoeren; dat de verbetering trouwens ook mag worden bevolen wanneer de onnauwkeurigheid of het onvolledig zijn, betrekking hebben op niet substantiële vermeldingen, wanneer deze vermeldingen de identiteit van de in de akte vernoemde personen beter kunnen vaststellen (Dalloz enc. 1953-1 bl. 92. Nr 197); Dat er alzo aanleiding kan bestaan tot verbetering wanneer een familienaam of voornaam gewijzigd is geworden (« altere »); (Grenoble 26-2-1960. Dalloz I 1953 Nr 198 bl. 92) of wanneer de schrijfwijze ervan slecht werd opgenomen (Dalloz 1962 -1 bl. 87 Nr 121.)

Overwegende dat het bewijs der missing door alle rechtsmiddelen mag gebeuren (R.P.D.B. V° nom. Nr 472); dat het feit dat door de ambtenaar van de burgerlijke stand een missing werd begaan, zelfs door enkel vermoeden, kan worden bewezen (Cass. 20-2-1919. Pas. 1919. I. 72.);

Overwegende dat het bewijs der missing door alle rechtsmiddelen mag gebeuren (R.P.D.B. V° Nom et prénom Nr 283; Humblet Nr 154; Pand. Bel. V° nom. Nr 472); dat het feit dat door de ambtenaar van de burgerlijke stand een missing werd begaan, zelfs door enkel vermoeden, kan worden bewezen (Cass. 20-2-1919. Pas. 1919.I.72.);

Overwegende dat uit de aangevoerde gegevens wel blijkt dat de wil van verzoeker, bij de geboorte van zijn zoon, was hem de namen te geven van Pierre Isidore Edmond; dat de vordering derhalve gegrond voorkomt;

Om deze redenen, alle strijdige besluiten verwerpende, gehoord het openbaar ministerie in zijn tegenstrijdig advies,

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond;

Beveelt derhalve dat de geboorteakte van Petrus Isidoor Edmond Breckpot, geboren te Aalst op dertiende juni 1900 vijf en twintig (akte Nr 388) zal worden verbeterd in deze zin dat de voornamen van het kind zijn « Pierre, Isidore, Edmond » in plaats van Petrus Isidoor Edmond;

Beveelt dat het beschikkend gedeelte van onderhavig vonnis zal overgeschreven worden in de lopende registers der akten van geboorte der stad Aalst door de Ambtenaar van de burgerlijke stand dezer gemeente; dat hiervan melding worde gemaakt als randtekening bij de verbeterde akte op het register neergelegd bij het gemeentearchief door voornoemde Ambtenaar en door de Hoofdgriffier dezer plaats op het ter griffie berustend register, ten einde waarvan de ambtenaar van de burgerlijke stand er kennis zal van geven aan de Heer Procureur des Konings, die zorg zal dragen dat de bevolen verbetering op eenvoudige wijze op gezegde registers aangebracht worde;

Beveelt insgelijks dat er melding van die verbetering zal gedaan worden in de jaarlijkse en tienjaarlijkse tabellen;

Zegt dat voornoemde akte in het vervolg slechts met de bevolen wijziging zal worden afgeleverd;

NOOT: Zie André Bruyneel: *Les changements de prénoms*, in J.T. 1967, 17 en 39.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN.

4e Kamer. — 17 maart 1965.

Voorzitter: M. Van Camp.

Openbaar Ministerie: M. Boone.

Advokaten: Mrs. De Wolf en Jacobs.

Kantonnement. — Consignatie bij geen akkoord van partijen. — Geen kantonnement. — Gevolgen ten aanzien van de interessen.

De consignatie, ingevolge akkoord van de partijen, door de schuldenaar om hangende de verzetsprocedure de uitvoering van een verstekvonnis te vermijden, kan niet als een voorwaardelijke betaling gelden, aangezien het kenmerk van het kantonnement slechts langs gerechtelijke weg zijn volle betekenis kan verwerven. De schuldenaar die het bedrag geconsigneerd heeft moet volgens het gemene recht de gerechtelijke interessen op zijn schuld betalen tot op de dag van de werkelijke betaling en de schuldeiser is geen interessen verschuldigd op het te veel geconsigneerde bedrag.

Bogaerts t./ Winckel.

Overwegend dat de oorspronkelijke eis strekte tot betaling door oorspronkelijk verweerder van 88.480 fr. als saldo wegens het oprichten van een landhuis aan de Nachtegaallei 15 te Schoten. Dat het vonnis van 23 mei 1962 het verzet aanvaardde, oorspronkelijk verweer veroordeelde tot een provisioneel bedrag van 20.000 fr. + gerechtelijke interest en 1/4 der kosten, het overige der gegrondheid

van een wettig kind te kiezen, ingevolge de ouderlijke macht, aan de vader behoort;

Overwegende dat niets er op wijst dat Vermeire Anna haar echtgenoot van deze geboorte heeft verwittigd; dat, integendeel, hoewel de requestrant toen niet «afwezig» was of belet om zijn vaderlijke macht uit te oefenen, hem niet eens de mogelijkheid werd geboden om zijn recht tot het kiezen van de voornamen van het kind uit te oefenen;

Overwegende dat de besproken omstandigheden er eerder op wijzen dat alles werd gedaan om hem die keuze te onttrekken;

Overwegende dat de bewering van Vermeire Anna dat de requestrant zijn verzoek meer dan drie jaar na de geboorte van het kind heeft ingeleid — waaruit zij afleidt dat hij met de gegeven voornamen instemde — volledig weersproken wordt door het feit dat hij reeds op 20 februari 1962 het voordeel van de gerechtelijke bijstand heeft bekomen voor het voeren van de onderhavige procedure;

Overwegende dat er derhalve redenen voorhanden zijn om de vraag van de requestrant in te willigen en de verbetering van de bedoelde geboorteakte te bevelen;

Op die gronden,

Rechtdoende,

Alle andere conclusies van de hand wijzende,

Beveelt dat de geboorteakte ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand van de stad Gent, over het jaar 1961, op 30 september, aktenummer 3883, betreffende de wettige zoon van Albert Petereys en van Anna Simonne Andréa Camilla Vermeire, verbeterd zal worden in dier voege dat de melding van de voornamen van het bedoeld kind «Alain Oscar Leon» vervangen worden door de volgende: «Gustaaf Roger Willy»;

Beveelt dat het beschikking gedeelte van het onderhavig vonnis zal overgeschreven worden in de lopende registers van de geboorteakten van de stad Gent, dadelijk na het afleveren van het afschrift ervan aan de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand; voorts, dat aantekening ervan zal gedaan worden op de kant van de verbeterde akte alsmede in de jaarlijkse en tienjaarlijkse tabellen;

Doet verbod aan de bewaarders van de besproken akte, op straf als bij de wet bepaald, voortaan nog afschriften of uittreksels ervan af te leveren, tenzij met vermelding van de hierbij bevolen verbetering;

Laat de kosten ten laste van de requestrant.

NOOT: Dit vonnis werd bevestigd door het Hof van Beroep te Gent, eerste burgerlijke kamer, bij arrest van 20 mei 1966.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN.

2e Kamer. — 15 november 1966.

Voorzitter: M. Ardies.

Referendaris: M. Caenepeel.

Advocaten: Mrs. P. Michiels en De Beukelaer.

Strafbeding. — Vermindering krachtens art. 1231 B.W. — Verbintenis iets niet te doen.

De bedongen straf kan door de rechter verminderd worden, wanneer de hoofdverbintenis gedeeltelijk is uitgevoerd (art. 1231 B.W.).

Met betrekking tot een hoofdverbintenis iets niet te doen vindt die bepaling geen toepassing, wanneer het een verbintenis betreft een daad niet te verrichten die,

als ze eenmaal toch is verricht, ongeacht op welk ogenblik, een volledig niet-nakomen van de verbintenis uitmaakt.

Het is echter mogelijk dat bedongen werd dat de schuldenaar over een bepaalde termijn een daad niet mag verrichten; in zulk geval kan de schuldenaar de verbintenis gedeeltelijk uitvoeren door gedurende een gedeelte van de termijn de daad niet te verrichten; art. 131 B.W. vindt dan wel toepassing.

Brabo Corporation Rock-Ola t./ Huybrechts.

Overwegende dat eiseres uiteenzet dat zij bij contract van 8 juni 1964 een muziekapparaat voor een termijn van 36 maanden verhuurde aan gedaagde, dat volgens artikel 5 van het contract tijdens de duur van het contract geen ander apparaat mocht worden opgesteld, op straffe van schadevergoeding van 25% van de waarde van het toestel, maar dat bij proces-verbaal van 2 maart 1966 van deurwaarder Heremans werd vastgesteld dat gedaagde een ander merk had opgesteld;

Overwegende dat eiseres mitsdien betaling vordert van een bedrag van 30.000 F. daar het apparaat een waarde heeft van 120.000 F., en zij bovendien betaling vordert van 720 F. zijnde kosten van de deurwaarder;

Overwegende dat gedaagde vooreerst opwerpt dat de overeenkomst nietig was, daar in artikel 9 bedongen werd dat de verhuurder «ten allen tijde het toestel zonder voorafgaandelijke verwittiging mag wegnemen, indien volgens zijn mening de opbrengst ervan die het onder artikel 8 vermelde minimum overschrijdt, onvolgende zou zijn»;

Rechtdoende,

maakt melding van de toepassing van artikel 2 van de wet van 15 juni 1935;

Verleent akte aan verweerster van haar schatting van het geding in al zijn onderdelen op 30.000 F.;

Verklaart de overeenkomst tussen partijen verbroken ten laste van verweerster;

Veroordeelt verweerster om aan eiseres te betalen de som van tienduizend frank (10.000 F.) vermeerderd met de gerechtelijke intresten sedert 14 april 1966;

Veroordeelt verweerster tot de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

7e Kamer. — 19 oktober 1966.

Voorzitter: M. Verheyden.

Referendaris: M. Verdoodt.

Advocaten: Mrs. De Smedt en Foulon.

Verzekeringen. — Verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorvoertuigen. — Ongeval veroorzaakt door een graanzuiger. — Geen motorvoertuig. — Rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen de verzekeraar. — Niet ontvankelijk.

Eisers auto reed tegen een graanzuiger die op een hoogte van 2,50 m uit het raam van een gebouw 1,93 m over de rijweg uitstak. Eiser heeft een rechtstreekse vordering ingesteld tegen de verzekeraar van de eigenaar van de graanzuiger op grond van de wet van 1 juli 1956.

Deze wet vindt hier geen toepassing, want ze heeft uitsluitend tot doel de herstelling te verzekeren van alle schade die door motorvoertuigen veroorzaakt is, en de graanzuiger was geen motorvoertuig. Zonder belang is dat de eigenaar van de zuiger een voorschrift van

het verkeersreglement miskend heeft. De rechtstreekse vordering van eiser is mitsdien niet ontvankelijk.

Windels t./ N.V. Patroonkas.

Overwegende dat de vordering er, in hoofddorde, toe strekt verweerster te doen veroordelen tot betaling aan eiser van de som van 4.021 frank, ter vergoeding der door deze laatste opgelopen schade ingevolge een ongeval, dat zich heeft voorgedaan op 21-9-1965, omstreeks 11.45 uur, A. Demaeghtlaan, te Halle;

Overwegende dat — volgens eiser — zijn aangestelde, dhr. André Ruysschaert, met eisers vrachtwagen, merk «O.M.» uit de Onderwijsstraat te Halle kwam en links de A. Demaeghtlaan opreed toen — nauwelijks deze laatste laan opgereden zijnde — het dak van zijn camion werd beschadigd door een over de rijbaan op 1.93 m. uitstekende graanzuiger, toebehorende aan de firma «Mouterij Van Roye», verzekerde van verweerster;

Overwegende dat — zoals eiser nog aanstipt — deze machine niet was gesignaleerd en in de opening van een venster van het gebouw, toebehorende aan verweersters verzekerde, was aangebracht op een hoogte van 2.50 meter;

Overwegende dat eiser de vennootschap, eigenares van kwestig tuig, voor de aan zijn vrachtwagen aldus be-rokkende schade aansprakelijk stelt, wegens overtreding van artikel 8, alinea 7, van de Wegcode-artikel krachtens hetwelk het verboden is het verkeer te hinderen of onveilig te maken hetzij door eender welke voorwerpen of stoffen op de openbare weg te werpen, te leggen, te plaatsen, achter te laten of te laten vallen, hetzij door er rook of stoom te verspreiden hetzij door er enige hindernis aan te brengen — en daarenboven, op basis van artikels 1382 en vlg. B.W.;

Overwegende dat eiser de verwerende verzekerings-maatschappij rechtstreeks dagvaardde, op grond van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, in haar hoedanigheid van verzekeraar van die burgerrechtelijke aansprakelijkheid der firma Van Roye, eigenares van bewust toestel;

Overwegende, inderdaad, dat luidens artikel 6 van voormelde wet, de verzekering aan de benadeelde een eigen recht tegen de verzekeraar geeft en dat, krachtens haar artikel 7, voor de uitvoering van de bepalingen dezer wet, de verzekeraar door de benadeelde in België kan worden gedagvaard, hetzij vóór de rechter van de plaats van het feit, waaruit de schade is ontstaan, hetzij vóór de rechter van de woonplaats van de benadeelde, hetzij vóór de rechter van de zetel van de verzekeraar;

Overwegende echter dat eiser in de wet van 1 juli 1956 het recht niet kan putten om de verzekeraar van degene, die hem kwestieuze schade berokkende, rechtstreeks vóór de rechtbank te dagvaarden;

Dat deze wet immers uitsluitend tot doel heeft de herstelling te verzekeren van alle schade veroorzaakt door motorrijtuigen en enkel de verzekering beoogt van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe deze motorrijtuigen aanleiding kunnen geven (cfr. voorbereidende werkzaamheden der wet, Pasin., 1956, blz 464 en vlg.);

Dat door de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, die het voorwerp der verplichte verzekering uitmaakt, dan ook dient te worden verstaan, de aansprakelijkheid waartoe de motorrijtuigen aanleiding kunnen geven (cfr. artikel 2, § 1, der wet) uit hoofde van schade welke aan personen en aan goederen wordt toegebracht (cfr. artikel 3, alinea 2);

Overwegende dat het nochtans terzake geenszins gaat om schade berokkend door een motorrijtuig — ttz. een rij- of voertuig, bestemd om zich over de grond te

bewegen en die door een mechanische kracht kan worden gedreven, zonder aan spoorstaven te zijn gebonden (zie artikel 1), vermits kwestige graanzuiger, niets gemeens met een zoals door de wetgever beschreven motorrijtuig heeft;

Overwegende, tenslotte, dat de bewering als zou de fout van de eigenaar van de graanzuiger een inbreuk op de voorschriften van artikel 8/I van de Wegcode zijn, evenmin een rechtstreekse dagvaarding van de verzekeraar, op grond van de wet van 1 juli 1956, rechtvaardigt, vermits — zoals reeds gezegd — de schade door een motorrijtuig moet zijn veroorzaakt opdat deze wet toepasselijk weze;

Overwegende dat de vordering, in deze omstandigheden, niet ontvankelijk is;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Gelet op artikels 4 en volgende der wet van 15 juni 1935;

Rechtsprekende op tegenspraak en alle andere conclusiën verwerpende;

Verklaart de eis onontvankelijk en veroordeelt eiser tot de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

1e Kamer. — 20 december 1966.

Voorzitter: M. Peeters.

Referendaris: M. Van den Berghe.

Advocaten: Mrs. Baetens, Vanderveeren en Roberti de Winghe.

Onrechtmatige mededinging. — Verkoper die rechtmatig een produkt met het beeldmerk van de fabrikant verkoopt, reproduceert het beeldmerk in zijn reclame. — Niet onrechtmatig. — Toepassing van art. 85 van het Verdrag van Rome.

Door de Duitse eigenaar van een naammerk en van een samengesteld merk (beeldmerk met de naam van de fabrikant) en door zijn exclusieve verkoper in België wordt aan gedaagde, die de produkten met het merk door «nevenimport» betrokken heeft, onrechtmatige mededinging ten laste gelegd op grond dat hij in zijn reclame en in de handelsbescheiden die de koopwaar niet vergezellen, zich niet beperkt tot een verwijzing naar het merk, maar het beeldmerk heeft gereproduceerd.

Nu betwist wordt dat gedaagde de produkten, die rechtmatig voorzien zijn van het naammerk en van het beeldmerk, ook rechtmatig te koop aanbiedt en verkoopt, is het zijn recht in handelsbescheiden en in zijn reclame het beeldmerk over te drukken.

De aanspraak van eisers op een exclusief recht van reproductie van dat merk in België druist overigens in tegen art. 85 van het Verdrag van Rome.

Grundig Werke GmbH en Handelsmaatschappij Sieverding t./ P.V.B.A. Common Market Import & Trade C°.

Aangezien de vordering er toe strekt:

1) voor recht te doen zeggen dat verweerster zich plichtig gemaakt heeft aan onrechtmatige mededinging door o.m. in een publicitair rondschrijven van 19 april 1966 het samengesteld merk «Grundig» dragende het nummer 297.501 van het Internationaal Merkenbureau over te drukken en, ten aanzien van het draagbare Grundig-radiotoestel «Prima Boy 206LW» serie 1966, te doen ge-

loven aan een prijsvermindering van 33 % op een verkeerde basisprijs van 3.590 fr.;

2) verweerster verbod te doen opleggen zich nog in haar offerten, publiciteit en welkdanige handelsbescheiden aan dergelijke nabootsing en/of onjuiste prijsvermelding over te leveren;

3) verweerster te doen veroordelen tot betaling aan elk der aanlegsters van 100.000 fr. ten titel van schadevergoeding met machtiging tot publikatie van het tussen te komen vonnis onder de titel « Gerechtelijk Herstel » op kosten van verweerster te doen overgaan.

Aangezien volgens verweerster deze vordering niet alleen ongegrond is maar tevens van tergende en vermetele aard en dat zij uit dien hoofde, bij wederreis, veroordeling vraagt van elk der aanlegster tot betaling van 20.000 fr. als schadevergoeding.

Aangezien aanlegsters verklaren de beperkingen te aanvaarden aan de geldigheid van de overeenkomst van exclusieve verkoop tussen hen gesloten dewelke werden opgelegd bij de beslissing van de Kommissie van de E.E.G. van 23 september 1964 en het Arrest van 13 juli 1966 van het Hof van de E.E.G. te Luxemburg in de zaken 54/64 Consten-Grundig/U.N.E.F.;

dat zij tevens verklaren geen afbreuk te willen doen aan het recht van verweerster aan « nevenimport » te doen;

dat zij evenwel staande houden dat, binnen het kader van de nationale wetgeving, verweerster zich aan onrechtmatige mededinging plichtig maakte en dat het aan de Rechtbank van deze zetel behoort deze inbreuken te betuigen.

Aangezien aanlegsters menen dat de omzendbrief van 19 april 1966 die verweerster onder haar klientele verspreide een tweevoudige daad van onrechtmatige mededinging omvat:

1) omdat zij in deze omzendbrief niet alleen het woordmerk « Grundig » (als dusdanig gedoponeerd onder nr. 214.467) gebruikt maar ook het samengesteld merk zoals het op 14 mei 1965 onder nr. 297.501 werd gedoponeerd;

2) omdat zij in dezelfde omzendbrief een korting aanbod van 33% op 3.590 fr. op het radio-apparaat « Prima Boy 206 LW » alsof dit de officiële verkoopprijs was van dit apparaat als wanneer deze prijs 3.450 fr. bedroeg.

I. Voor wat het overdrukken van het merk betreft.

Aangezien aanlegsters er nadrukkelijk op wijzen dat zij niet beweren dat het terzake zou gaan om een merknamaking, zijnde een inbreuk op art. 8 van de wet van 1 april 1876; dat zij ermede akkoord gaan dat het merk Grundig op de toestellen door verweerster te koop aangeboden en verkocht, inderdaad door haar niet aangebracht is maar wel door de fabrikant, eerste aanlegster zelf;

dat, wat zij aanvechten en volgens hen als onrechtmatige mededinging dient betuigd, het overdrukken is van dit merk in handelsbescheiden die niet bestemd zijn om de koopwaar rechtstreeks te vergezellen zodat deze verwijzing naar de naam of het merk van de fabrikant niet onmisbaar was voor de omschrijving van haar offerte.

Aangezien aanlegsters desbetreffend onderscheid maken tussen het woordmerk « Grundig » (depot 214.467) en het samengesteld merk (depot 297.501) met kenschetsende lettertypes, een bepaalde kleurencombinatie en een wel bepaalde vorm (wit op gekleurde achtergrond en langwerpige blok waarin een ovaal de naam Grundig omlijnt) voor het overdrukken van hetwelk verweerster overigens een cliché moest laten vervaardigen;

dat aanlegsters voorhouden dat verweerster wel vrij het woordmerk mag gebruiken om er op te wijzen dat haar koopwaar wel van eerste aanlegster afkomstig is maar dat zulks ook volstaat als eenvoudige en konkrete verwijzing naar de naam van de fabrikant;

dat wel integendeel het gebruik van het beeld- of samengesteld merk het normaal verwijzingsrecht naar de herkomst van de koopwaar te buiten gaat en ongeoorloofd is; dat i.a.w. aanlegsters gerechtigd zijn zich het gebruik van dit samengesteld merk exclusief voor te behouden.

Aangezien deze zienswijze van aanlegsters niet kan worden bijgetreden.

1. Aangezien niet betwist wordt dat de apparaten door verweerster te koop aangeboden en verkocht wél afkomstig zijn van eerste aanlegster; dat deze apparaten rechtmatig voorzien zijn niet alleen van het naammerk Grundig maar tevens de getrouwe reproductie dragen van het samengesteld merk zoals eerste aanlegster het liet deponeren.

Aangezien het onbetwistbaar het recht is van de handelaar die rechtmatig toestellen van een bepaalde herkomst te koop aanbiedt én verkoopt, in zijn handelsbescheiden en publikaties het merk over te drukken dat door de fabrikant zelf als kenschetsend voor zijn productie op deze toestellen wordt aangebracht.

Aangezien het de fabrikant vrijstaat toestellen op de markt te brengen die zijn handelsmerk niet dragen en dat het in dit geval aan de verkoper ervan niet zou toegelaten zijn van dit merk gebruik te maken; dat, integendeel, waar de fabrikant zelf zijn merk op de toestellen aanbrengt hij meteen er mede instemt dat zij onder dit merk in de handel worden gebracht en dat zij dan ook met de gepaste middelen, namelijk de reproductie van het merk zouden worden aangekondigd en verspreid.

2) Aangezien overigens de aanspraak van aanlegsters op een exclusief recht van reproductie in België van het onderwerpelijk merk indruist tegen art. 85 van het E.E.G. verdrag en de interpretatie die er door het Hof van Luxemburg in het arrest van 13 juli 1966 werd van aanvaard.

Aangezien inderdaad, in verband met het merk Gint waarvan eerste aanlegster en de Fa. Consten voor Frankrijk het exclusief gebruiksrecht opeisten, gezegd arrest, blz. 85 en volgende onder hoofding « Voor wat betreft de middelen in verband met de vaststelling van de inbreuk op het akkoord op het merk Gint », vaststelt:

« Overwegende dat het toekennen aan Consten van recht alleen over het merk Gint te beschikken bedoeld is om controle en belemmering van nevenimport mogelijk te maken; dat derhalve het akkoord bij hetwelk Grundig, titularis van dit merk, aan Consten toelating verleende dit in Frankrijk op zijn naam neer te leggen, beoogt de mededinging te beperken; dat indien Consten, door het deponeren van het merk Gint, hiervan origineel titularis is volgens het frans recht, het nochtans ingevolge een akkoord met Grundig is dat tot dit deponeren werd overgegaan; dat dit akkoord derhalve onder het verbod van art. 85 par. 1 kan vallen;

dat dit verbod zonder uitwerking zou zijn indien Consten verder dit merk kon gebruiken met hetzelfde oogmerk als dit van het akkoord dat onrechtmatig werd bevonden;

...dat de aard van het gemeenschappelijk systeem van de mededinging geen abusief gebruik dult van de rechten toegekend bij een of ander nationaal recht betreffende de merken om de doeltreffendheid van het gemeenschappelijk recht te dwarsbomen ».

Aangezien aldus, zelfs indien de zienswijze van aanlegsters zou kunnen gegrond zijn op basis van het belgisch recht inzake onrechtmatige mededinging — quod non —, zij dan nog zou dienen verworpen op grond van art. 85 par. 1.

Aangezien verweerster dus geen verbod kan worden opgelegd in haar handelsbescheiden en publikaties het handelsmerk te gebruiken onder hetwelk de toestellen, die het voorwerp uitmaken van haar regelmatige handel, op de markt worden gebracht.

II. Voor wat de verkoopprijs betreft van het apparaat «Primo Boy 206 L.W.».

Aangezien aanlegsters verweersters er een verwijt van maken in het aangevochten rondschriven van 19 april 1966 de korting van 33% op een basisprijs van 3.590 fr. te hebben aangeboden wanneer de werkelijke prijs 3.450 fr. is;

dat zulks op tweevoudige wijze onrechtmatige mededinging zou uitmaken:

1) omdat zij hierdoor zou hebben doen geloven dat de officiële verkoopprijs hoger lag dan werkelijk het geval was wanneer deze prijs, juist met het oog op de scherpe mededinging tussen de verschillende merken van dit soort apparaten, door aanlegster zo laag mogelijk werd vastgesteld;

2) omdat met een vermindering van 33% aan te kondigen op een hogere prijs dan de werkelijke verweerster een «valse afslag» voorspiegelde en derhalve de bestemmingen van het rondschriven, ten nadele van aanlegsters, zou misleiden hebben.

Aangezien er bij aanlegsters zelf, begin 1966, geen vaste prijs voor het apparaat Primo Boy L.W. schijnt vastgesteld geweest te zijn;

dat in hun eerste kataloog van het jaar 1966 de prijs van dit apparaat eenvoudig niet werd vermeld;

dat de prijs van 3.590 fr. alleszins in overweging werd genomen; dat zulks onbetwistbaar dient afgeleid uit de vaststelling van gerechtsdeurwaarder Gaston Van Den Bossche, in dienstverblijf te Brussel, van 27 juni 1966 dat in het winkelpui van de firma Future Grundig, Louisa-laan te Brussel — en waarvan niet betwist wordt dat zij in het exclusiviteitssysteem, door aanlegster opgericht, opgenomen is — dit apparaat aan de verkoopprijs van 3.590 fr. was tentoongesteld.

Aangezien de omzendbrief van verweerster overigens verzonden werd aan de detailhandelaars van radio-apparaten, d.i. tot wel ingewijde bestemmingen, die zeker op de hoogte zijn van de vastgestelde verkoopprijzen; dat deze dus door de omzendbrief niet kunnen misleid geweest zijn en zeker de vermelde prijs zullen verbeterd hebben indien deze verkeerd was; dat aanlegsters bij de vergissing slechts baat konden hebben vermits tengevolge ervan de voorwaarden die zij aan de detailhandelaars voorstelden in verhouding beter werden dan deze van verweerster.

Aangezien verder niet bewezen is dat afnemers van verweerster werkelijk de kwestige apparaten aan 3.590 fr. zouden te koop aangeboden of verkocht hebben en de vergissing dus niet zouden hersteld hebben; dat dan ook niet bewezen is dat aanlegsters schade zouden hebben geleden door aanbidding of verkoop aan té hoge prijs.

Aangezien de vordering van aanlegsters dus ongegrond is; dat zij evenwel niet als tergend of roekeloos kan worden aangezien zodat ook de wedereis van verweerster ongegrond is.

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Alle andere en meer omvattende besluiten verwerpend. Verklaart de hoofdvordering én de tegenvordering beide ongegrond en wijst beide partijen af. Laat de gerechtskosten ten laste van aanlegsters.

BOEKBESPREKING

Prof. Dr. Fr. E. De Visschere, *Algemene Theorie der Rechtshandelingen van het Openbaar Bestuur*. — Antwerpen, Standaard-Wetenschappelijke Uitgeverij, 1966, 191 blz.

Het was een piëteitvolle gedachte het eerste boek dat uitgegeven wordt door het Instituut van Administratief Recht der Katholieke Universiteit te Leuven te wijden aan de nagedachtenis van Prof. F. De Visschere, deze grote geleerde en beminnelijke mens, die, een paar jaar geleden, al te vroeg aan de Vlaamse wetenschap is ontvallen.

Prof. De Visschere had in 1935 in de Vlaamse rechtswereld de algemene belangstelling op zich gevestigd door zijn voortreffelijk proefschrift over het Belgisch belastingwezen en zijn grondbeginselen. Kort nadien volgde zijn studie over het gemeentelijk belastinggebied en de financiële verhouding tussen het Rijk en de Gemeenten en daarna heeft hij onafgebroken de Vlaamse rechtswetenschap verrijkt met een reeks waardevolle geschriften, zoals het stelsel der economische reglementering, de verschillende preadviezen die hij bezorgde voor de Vereniging tot vergelijkende studie van het recht in België en Nederland, de trefwoorden die hij behandelde in het Administratief Lexicon en verder een uitgebreide reeks artikelen en studiën verschenen in het Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en in het Rechtskundig Weekblad.

Al deze wetenschappelijke geschriften waren gekenmerkt door een bijzonder logische betoogtrant, een grote helderheid en een merkwaardige wetenschappelijke stijl.

Prof. De Visschere, die een zware leeropdracht had aan de Universiteit te Leuven, slaagde er in deze taak op de meest uitstekende wijze te vervullen en tegelijkertijd het belangrijk ambt uit te oefenen van Vast-wervingssecretaris. De onafgebroken inspanningen die hij zich heeft opgelegd om deze beide functies perfect waar te nemen, zullen voorzeker schuld gehad hebben aan zijn vroegtijdig overlijden, op 56-jarige leeftijd, wat voor de Vlaamse rechtswetenschap een onberekenbaar verlies geweest is.

In het boek dat thans werd uitgegeven door het Instituut voor Administratief Recht te Leuven is een gedeelte opgenomen van de cursus die door Prof. De Visschere aan deze Universiteit gedoceerd werd, nl. het gedeelte gewijd aan de *Algemene Theorie der Rechtshandelingen van het Openbaar Bestuur*. Dit kapittel is voorzeker in de tegenwoordige omstandigheden, de sleutel van heel het administratief recht.

De auteur, klaarblijkelijk sterk beïnvloed door de school van het Frans Administratief recht, vooral door Gaston Jèze en Leon Duguit, behandelt dit hoofdstuk met methodische zekerheid, met pedagogische helderheid en met een uitgebreide kennis van zaken. De vele moeilijke problemen die zich in verband met de rechtshandelingen van het Openbaar Bestuur voordoen herleidt hij tot hun grootste eenvoud en begrijpelijkheid en de hier gepubliceerde studie mag een model genoemd worden van Universitair rechtsonderwijs.

De uitgevers hebben de gelukkige idee gehad aan deze

uitgebreide studie nog een zestal bijlagen toe te voegen, waarin Prof. De Visschere grondig verschillende afzonderlijke vraagstukken van administratief recht behandelt.

Het boek is voorafgegaan door een uitstekende inleiding van Prof. Suetens, terwijl door de heer Paul Herten een volledige bibliographie van het werk van Prof. De Visschere werd samengesteld.

Deze uitgave zal een dubbel resultaat hebben, eerst een waardevolle bijdrage te zijn tot de rechtsliteratuur over het administratief recht en verder een blijvend monument uit te maken voor de betreurde auteur, die zoveel verdiensten voor het Vlaams rechtsleven had verworven.

René Victor.

NECROLOGIE

Stafhouder Karel Van Tyghem.

Op 2 mei overleed te Roeselare oud-stafhouder Meester Karel Van Tyghem.

Een drietal maanden had de ziekte hem van het dagelijkse balieleven weggehouden, en hadden wij zijn nog montere en veerkrachtige verschijning niet meer gezien in het gerechtsgebouw.

Mr. Van Tyghem was ongetwijfeld een markante figuur aan de balie; zijn heengaan laat beslist een leemte, en met hem verdwijnt een heel stuk onvervangbaar balieleven.

Hij was gesproken uit een boerengeslacht te Ichtegem, in het west-vlaamse Houtland; vandaar voorzeker zijn werkracht, zijn taaiheid en zijn wijze voorzichtigheid, onvermijdelijke eigenschappen in het bloed geërfd van zijn voorvaders die zich eeuwen lang teweer moesten stellen tegen de overmacht van natuurelementen en bezettingssoldeniers.

1914, — Na de kandidaturen aan de Universiteit te Leuven wordt de vlaams-idealistische hoogstudent brutaalweg gekonfronteerd met al het gruwelijke en tegennatuurlijke van de oorlog.

Hij is van die generatie die de eerste west-vlaamse Blauwvoetierie opvolgt; de jonge intelektuelen die benevens de taalstrijd, hun volk sociaal, cultureel en nationaal willen redden.

Hij is bewust Vlaming, en zal op dat stuk ook maar één duimbreedte willen toegeven.

Hij wordt er ook om vervolgd; maar zijn tweede verkiezing tot stafhouder van de kortrijkse balie in 1953, is een welverdiend eerherstel: de soldaat die gekwetst werd in zijn lichaam, in de strijd voor zijn volk dient geëerd te worden — en dit is recht.

Meester Van Tyghem was ongetwijfeld een zeer begaafd jurist; geen tak van het recht was hem vreemd.

Hij was een goede pleiter en bezat de voorzichtigheid in het oordelen, een van de « virtutes minores », die tot de grootheid van de mens bijdragen.

Maar dit zijn ten slotte maar enkele van de vele facetten van de uitzonderlijke man en jurist die hij was, en waarvoor slechts bewondering, eerbied en erkentelijkheid kunnen opgebracht worden.

A. L.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie van de Balie bij het Hof van Beroep te Gent.

Voordracht Prof. Dr. E. Suy.

Het arrest van Straatsburg, gewezen door het Europees Gerechtshof voor de Rechten van de Mens, op 9 februari 1967, naar aanleiding van klachten tegen de Belgische regering door een driehonderd tal franskiljons uit Vlaanderen, heeft in het ganse land beroering verwekt.

Het was dan ook voor de Vlaamse Conferentie een genoeg reeds op 22 februari 1967, in de academieraadzaal van de Universiteit, het woord te kunnen verlenen aan Prof. Dr. Eric Suy, om de ware betekenis van dit ophefmakend arrest uiteen te zetten.

In het inleidingswoord wees Voorzitter Mr. Frans Baert erop dat voor de wetenschappelijke benadering van de rechtsproblemen door dit arrest gesteld, de Universiteit wel de aangewezen plaats was.

Professor E. Suy begon met een woord van lof voor de griffie van het Europees Gerechtshof, die gelijktijdig met de authentieke Franse tekst, de officiële Nederlandse vertaling publiceerde. Ons Hof van Cassatie is daar nog niet aan toe!

Wat nu het arrest zelf betreft, dit beslist enkel over de voorafgaandelijke exceptie van onbevoegdheid, die door onze regering was opgeworpen. De Belgische regering had laten gelden dat de klachten van zekere van haar onderdanen niets te zien hebben met de Conventie noch met het Protocol. En precies hieromtrent verklaart nu het Hof zich bevoegd om dit probleem, dat er uiteraard een is van interpretatie van de Conventie, te onderzoeken.

Het arrest van Straatsburg is dan ook slechts een voorlopige beslissing. Het komende onderzoek kan ofwel de voorlopige beslissing bevestigen, ofwel kan het Hof oordelen dat, na zowel de Conventie als het Protocol te hebben geïnterpreteerd, de rechten welke de gebelgde klagers uit deze teksten menen te kunnen afleiden, hen niet toekomen. Zulks betekent in feite dat de bevoegdheid die het Hof zich thans heeft toegemeten, slechts van voorlopige aard is. Deze uitspraak houdt niet in dat de exceptie door onze regering ingebracht, verworpen is. De eigenlijke beantwoording van het middel door de Belgische regering aangevoerd, is aldus naar later verschoven.

Het betoog van Prof. Suy zo klaar van stijl en tevens gans wetenschappelijk uitgediept, werd dan ook met de meeste belangstelling beluisterd.

Dat nadien door de aanwezige magistraten, onder wie Procureur-generaal J. Matthys, raadsheer in het Hof van Cassatie A. de Vreese, advocaten en juristen van de administratie, tijdens de receptie nog heel wat werd nagepraat over deze zaak, was wel het beste bewijs van het succes van de voordracht.

Zeker wensen wij Prof. E. Suy nog te horen over de tweede ronde!

Geert Baert.

Voordracht Mr. H. P. Utermark.

Op vrijdag 17 maart 1967 heeft het bestuur van de Vlaamse Conferentie een voordracht ingericht op het gerechtsgebouw, over het probleem: « Associatie van advocaten ».

Bij de voorstelling van de spreker, meester H.P. Utermark, voorzitter van de Jonge Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden te 's Gravenhage, wees de Voorzitter van de Conferentie, meester Frans Baert erop hoe de Vlaamse Conferentie bezorgd is voor de beroepsbelangen van alle advocaten, en dan ook het probleem van de associatie wil laten toelichten.

Voor mr. H.P. Utermark, die zelf geassocieerd is, zoals haast algemeen gebruikelijk is in Nederland, biedt de associatie in werkelijkheid niets dan voordelen, als men maar afstand kan doen van de huiselijke en ambachtelijke uitoefening van de advocatuur. Hij somde niet minder dan veertien voordelen op die de associatie oplevert: 1) bestendigheid van het kantoor; 2) beter service aan de clientele; 3) hogere inkomsten door toevloeiing van cliënten; 4) gelijkmatiger inkomen door de wet van de grote getallen; 5) opvangen van persoonlijke tegenspoed; 6) geschikte werkverdeling volgens ieders interesse; 7) steeds een medewerker; 8) aantrekking van jonge medewerkers door zekerheid van een begin-verdienste; 9) betere uitrusting van het kantoor; 10) verzakelijking van de advocatuur; 11) onderzoek van de problemen in alle aspecten; 12) vriendschap tussen de associatie's; 13) mogelijkheid van specialisatie; 14) snellere produktie.

Meer speciaal handelde Mr. Utermark dan over de verdeling van de baten en over de « verdeelsleutel ».

Zelf voelde de spreker het meest voor een associatie van minstens drie maten (of vennoten?), elk van verschillende leeftijd, waarin de oudste de leiding neemt en die opvolging biedt voor de jongere. Een associatie van vier à vijf maten lijkt hem optimaal.

De Conferentie bood na de voordracht een kleine receptie aan om elkeen de kans te bieden delicate vragen te stellen aan de spreker persoonlijk, die hierop steeds met de meeste bereidwilligheid inging.

Voor wie belang stelt in advocaten-maatschap stelt de Vlaamse Conferentie een tiental verschillende ontwerpen van associatiecontracten ter beschikking. Het volstaat 25 fr. over te schrijven op postrekening 23562 van de Kredietbank, Kouter, Gent, voor de rekening van de Vlaamse Conferentie, met vermelding « ontwerpen associatiecontracten ».

Geert Baert.

Confraternitas Sancti Yvonis

De Confraternitas Sancti Yvonis zond aan haar leden het hieronderstaande rondschrijven:

* * *

Waarde Confrater,

De jaarlijkse plechtigheid ter ere van de Patroonheilige van onze aloude Confraternitas zal dit jaar plaats hebben op vrijdag 19 mei aanstaande.

Deze viering brengt in herinnering het 337 jarig bestaan van ons eerbiedwaardig Antwerps Broederschap.

De leden Magistraten, Notarissen, Advokaten en Pleitbezorgers hoeven er prijs op te stellen, hun patroonheilige te vieren in de ongewijzigde geest welke de stichters heeft bezielde.

Wij nodigen U uit hieraan deel te nemen en tegenwoordig te zijn bij de Plechtige Avondmis van vrijdag 19 mei, te 19 uur, in St.-Jacobskerk. De toespraak wordt gehouden door de Zeereerwaarde Heer Mertens, Pastoor van St.-Jacobsparochie.

Na de H. Mis wordt aan de leden, gelegenheid geboden om deel te nemen aan het ambtsbroederlijk avondmaal

warmede elk jaar de St.-Ivoviering wordt afgesloten, in een sfeer van confraternale vriendschap. Dit avondmaal wordt, zoals verleden jaar, opgediend in de stemmige salons « Britannia », Britselei 16, te 20 uur. De deelnemingsprijs (drank en dienst inbegrepen) bedraagt 200 fr.

De Raad hoopt op uw talrijke opkomst, eerst rond het altaar, daarna rond de dis.

Voor deelname wordt U verzocht het bedrag van 200 fr. te storten op postcheckrekening nr. 1319.92 van Notaris Jacques Leclef, Tabakvest, 9, te Antwerpen, vóór 17 mei aanstaande, met vermelding « St.-Ivoviering ».

Aanvaard, waarde Confrater, de uitdrukking onzer verkleefde gevoelens ».

Namens de Raad

De Secretarissen
C. Van der Planken
A. Cols

De Hoofdman
Ch. Van Hal

ERRATA

In het nummer 35 van het Rechtskundig Weekblad van 7 mei ll. verscheen een ingezonden bijdrage van de heer K. Bergé, over « Leemten in onze hypothecaire wetgeving ».

Tengevolge een materiële vergissing zijn er enkele woorden uit de tekst weggevallen.

In kolom 1738, 9e lijn, dient gelezen: «moest het vonnis tot inbezitting de eenvoudige vaststelling zijn van een recht... »

Onze lezers zullen ter plaatse wel willen verbeteren.

In hetzelfde nummer zullen onze lezers in het artikel van de heer J. Maes, in de vijfde voorlaatste alinea het hiernavolgende wel willen verbeteren.

« ...en blijkbaar als uitgangspunt voor de herziening heeft gediend — wat normaal is — (geen nieuwe wijn in oude zakken!) voorzag voorschriften... »

Moet gelezen worden:

« ...en blijkbaar als uitgangspunt voor de herziening heeft gediend — wat normaal is — maar ook als patroon voor die nieuwe wet — wat betwistbaar is — (geen nieuwe wijn in oude zakken!) voorzag voorschriften... »

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : jg. 1967 - nr. 3 :

Wetgeving.

Tijdschrift voor Sociaal Recht : jg. 1967 - nr. 3 :

Steyaert J., De bijzonderste wijzigingen aan de wetten op de ondernemingsraden en komitees voor veiligheid.

Jura Falconis : jg. 1967 - nr. 4 :

Cousy H., Toepassing van rechtsspreuken. — Callens P., Dienstweigering uit gewetensbezwaren. — De Winter D., Jurisdiktie over het kontinentaal plateau. — Goris W., Huurkoop.

Nederlands Juristenblad : jg. 1967 - nr. 18 :

Redactie N.J.B., De Geboorte van Prins Alexander. — Van Walsum G.E., De gekozen burgemeester I. — Smeets J.H., De proeve van een nieuwe grondwet en de grondrechten. — Luiking H.F.W., Verandering van veel voorkomende namen. — Zaaijer J., Personeelsvoorziening. — Schenk W., Art. 820 Rv. in de voorgestelde nieuwe gedaante. — Jansen C.H.M., Twee baanbrekende arresten. — Alkema E.A., Het Europees Sociaal Handvest.

Nr. 19 :

Van Bemmelen J.M., Snelheidswedstrijd en dood door schuld. — Van Walsum G.E., De gekozen burgemeester II (slot). — Van Hoogstraten M.H., Mevrouw L.C. Schöfeld-Polano, † 28 maart 1967. — Langemeijer G.E., Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap. — Van der Esch J., Dr. Jur. H. Heine. — De Hartogh S.L.F., Krankzinnigheid als echtscheidingsgrond. — Polak J.M., Vlaamse Juristenvereniging.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : jg. 1967 - nr. 4950 :

Bespreking door prof. Wiersma K. en Kleijn W.M. van de preadviezen, uitgebracht door Prof. Polak J.M. en notaris Poll R.A. voor de algemene vergadering 1967 van de Broederschap der Kandidaat-Notarissen.

Ars Aequi : jg. 1967 - nr. 4 :

Van Doorne P.W., *Ars longa vita brevis*. Prof. mr. Bregstein M.H.-Lauwaars R.H., Het recht van de Europese gemeenschappen en het nationale recht van de leden-staten. — Dorhout L., Provincie, gemeente en arbitrage.

Arbitrale Rechtspraak : jg. 1967 - nr. 554 :

Rechtspraak.

Journal des Tribunaux : jg. 1967 - nr. 4574 :

Closset Ch. L. et Van Compernelle J., La réservation de certains avantages sociaux aux travailleurs syndiqués et les principes d'égalité et de liberté d'association.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat : jg. 1967 - nr. 21029 à 21033 :

Scaiteur C., L'harmonisation des taxes sur les affaires dans le Marché commun.

Revue Général des Assurances et des Responsabilités : jg. 1967 - nr. 4 :

Rechtspraak.

Recueil Dalloz Sirey : (Parijs) jg. 1967 - nr. 17 :

Dupeyroux O., La puissance publique, la propriété privée et l'urbanisation, Notes sur le projet de loi foncière.

Nr. 18 :

Lobin Y., Une réforme souhaitable : une procédure autonome de la mise en état devant la cour d'appel.

Revue du Droit Public et de la Science politique en France et à l'étranger : jg. 1967 - nr. 2 :

Bernard P., A propos des incitations financières aux groupements de communes. — Hamon L. et Vaudiaux J., Chronique constitutionnelle et parlementaire Française.

Northwestern University Law Review : jg. 1967 - nr 1 :

Chadwell J.T. & Rhodes R.S., Antitrust Aspects of Dealer Licensing and Franchising. — Bonfield A.E., The substance of American fair employment practices legislation II. Employment agencies, Labor organizations, and others. — Nekam A., Aspects of African customary law.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"